

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL CIMIȘLIA
CONSILIUL ORĂȘENESC CIMIȘLIA

4100, str. Ștefan cel Mare 14, or. Cimișlia, tel.: 0241 22842, fax: 0241 25739

www.cimislia.md

DECIZIA
nr. 2/1

din 03.02.2021

Proiect

**Cu privire la aprobarea Strategiei
de Dezvoltare Comunitară a orașului Cimișlia
pentru perioada 2021 - 2025**

În conformitate cu art. 3, lit. a), b), d), h), i), art. 4, alin. (1), art. 12, alin. (1), (2) art. 13, alin. (1), din Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435 din 28.12.2006, art. 5, alin. (1), art. 7, art. 14, alin. (2), lit. b), p) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, Consiliul orășenesc Cimișlia, **DECIDE**:

1. A aproba Strategia de dezvoltare comunitară a orașului Cimișlia pentru perioada 2021 – 2025 (anexă).
2. A pune în sarcina primarului orașului Cimișlia, Sergiu Andronachi, implementarea Strategiei de dezvoltare comunitară a orașului Cimișlia pentru perioada 2021 – 2025.
3. Prezenta decizie va fi publicată în Registrul de stat al actelor locale și pe pagina oficială a Primăriei Cimișlia.

Proiect inițiat de primar

Avizat:

Secretarul consiliului

Jurist

Sergiu ANDRONACHI

Cristina PÎNZARI

Ion SECARĂ

Nota informativă

la proiectul deciziei nr. 2/1 din 03.02.2021 “Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare comunitară a orașului Cimișlia pentru perioada 2021 – 2025”.

În anul 2020 a expirat termenul Planului strategic de dezvoltare socio-economică a orașului Cimișlia pentru perioada 2015 – 2020.

Primăria în parteneriat cu USAID Moldova, conform acordului de colaborare din anul 2020, a organizat ateliere de lucru cu implicarea specialiștilor, consilierilor orășenești, societății civile și antreprenorilor din localitate. În rezultat experții implicați în acest proiect de către USAID Moldova, au elaborat Strategia de dezvoltare comunitară a orașului Cimișlia pentru perioada 2021 – 2025 (anexă). Proiectele de documente se bazează pe un studiu aprofundat a situației actuale, pe perspectivele de dezvoltare și posibilitățile reale. De asemenea, au fost organizate audieri publice pe marginea subiectului, și s-a ținut cont de toate propunerile, doleanțele parvenite. În acest context, pentru a completa dosarul de aplicare la Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural cu proiectul de reabilitare a unei porțiuni de drum din s. Bogdanovca Veche, este necesară prezentarea Deciziei de aprobare a Strategiei de Dezvoltare Comunitară a orașului Cimișlia pentru perioada 2021 – 2025.

Primar

Sergiu ANDRONACHI

CONSILIUL ORĂȘENESC CIMIȘLIA
Primăria or. Cimișlia

Aprobat prin
Decizia Consiliului Orășenesc
Nr. __ din __ _____ 2021

Strategia de Dezvoltare Comunitară a orașului Cimișlia pentru anii 2021-2025

Or. Cimișlia, 2021

Realizarea acestui document a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului American prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică creat prin Dispoziția primarului nr. 24-a din 11 februarie 2020 și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

La elaborarea documentului s-au luat în vedere abordările și recomandările experților Programului Comunitatea Mea și ai proiectului PNUD/Migrație și Dezvoltare Locală (compartimentele Migrație, Economie).

Cuprins	
Lista de figuri	4
Lista de tabele	4
Abrevieri	5
1. Introducere și rezumat executiv	6
1.1. Fișa de rezumat procesului de Planificare Strategică Municipală (PSM)	6
1.2. Contextul național și regional	7
1.3. Comisia și echipele de planificare strategică	7
1.4. Aprobarea consiliului local	8
2. Introducere în planificarea strategică	9
2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a planului strategic	9
2.2. Cadrul juridic și instituțional privind dezvoltarea comunitară	9
2.3. Informații generale despre comunitate	10
3. Profilul și analiza comunității	11
3.1. Caracteristici geografice și de mediu	11
3.1.1. <i>Caracteristici fizico-geografice</i>	11
3.1.2. <i>Repere istorice</i>	12
3.1.3. <i>Planificare spațială</i>	13
3.1.4. <i>Potențial Natural</i>	13
3.1.5. <i>Factorii de poluare a mediului</i>	14
3.2. Demografie	16
3.2.1. <i>Potențialul uman</i>	16
3.2.2. <i>Forța de Muncă</i>	17
3.2.3. <i>Profil migrațional or. Cimișlia</i>	18
3.3. Servicii Sociale	21
3.3.1. <i>Caracteristicile grupurilor vulnerabile</i>	21
3.3.2. <i>Servicii Educaționale</i>	22
3.4. Economia.....	25
3.4.1. <i>Structura economiei locale</i>	25
3.4.2. <i>Sectorul Agriculturii</i>	26
3.4.3. <i>Industria</i>	27
3.4.4. <i>Comerțul și serviciile</i>	28
3.4.5. <i>Turismul</i>	28
3.4.6. <i>Infrastructura de dezvoltare a businessului</i>	29
3.4.7. <i>Principali agenți economici</i>	Error! Bookmark not defined.
3.5. Infrastructura.....	31
3.5.1. <i>Fondul locativ</i>	31
3.5.2. <i>Infrastructura Utilităților Publice</i>	31
3.6. Buna guvernare și management	34
3.6.1. <i>Gestionarea administrativă</i>	34
3.6.2. <i>Bugetul Local</i>	37
3.6.3. <i>Gestionarea bunurilor imobile</i>	38
3.6.4. <i>Societatea civilă</i>	40
3.7. Analiza SWOT	41
4. Strategia de dezvoltare socio-economică	44
4.1. Viziunea comunității	44
4.2. Cadrul și direcțiile strategice	44
4.3. Planul de Acțiuni	Error! Bookmark not defined.
4.4. Verificare și revizuire	61
4.4.1. <i>Etape de implementare</i>	61
4.4.2. <i>Monitorizarea strategiei</i>	61
Anexe	65

Lista de figuri

Figura 1. Poziționarea geografică	11
Figura 2. Evoluția natalității în ultimii ani	17
Figura 3. Structura populație pe vârste 2020	17
Figura 4. Gradul de echipare a fondului locativ cu utilități publice	31

Lista de tabele

Tabelul 1. Componenta GLPS	7
Tabelul 2. Indicatori socio-economici Primăria Cimișlia (inclusiv satele din componentă), 01.01.2020	10
Tabelul 3. Suprafața sectoarelor orașului	Error! Bookmark not defined.
Tabelul 4. Structura fondului funciar al Primăriei Cimișlia	13
Tabelul 5. Evoluția populației prezente în perioada anilor 2017-2019	16
Tabelul 6. Coeficientul îmbătrânirii populației 2016-2019	16
Tabelul 7. Structura populației după domenii de activitate, 2020	18
Tabelul 8. Indicatori privind migrația populației în localitate, 2020	18
Tabelul 9. Persoane cu dizabilități, 2020	21
Tabelul 10. Minorități etnice/lingvistice, 2020	21
Tabelul 11. Persoane în etate, 2020	22
Tabelul 12. Instituțiile de învățământ din orașul Cimișlia	22
Tabelul 13. Lista obiectivelor infrastructuri sportive, 2020	24
Tabelul 14. Principalele instituții mass-media din oraș	25
Tabelul 15. Repartizarea agenților economici după forma organizatorico-juridică	25
Tabelul 16. Structura terenurilor agricole (ha)	26
Tabelul 17. Principalii agenți economici din localitate	Error! Bookmark not defined.
Tabelul 18. Structura APL, 2020	34
Tabelul 19. Serviciile publice și atribuțiile lor	Error! Bookmark not defined.
Tabelul 20. Participarea în cadrul proiectelor de dezvoltare în ultimii 3 ani	35
Tabelul 21. Evoluția veniturilor totale a bugetului local, 2017-2020, mii lei	37
Tabelul 22. Evoluția structurii cheltuielilor bugetului local, 2017-2020, mii lei	38
Tabelul 23. Bunuri imobile disponibile	38
Tabelul 24. Analiza SWOT	41

Abrevieri

AAPL	-	Autoritățile administrației publice locale
APL	-	Administrație publică locală
COC	-	Consiliul Orășenesc Cimișlia
GLPS	-	Grup de Lucru pentru Planificare Strategică
Mln	-	milioane
PSM	-	Planificare Strategică Municipală
PUG	-	Plan Urbanistic General
RDS	-	Regiunea de Dezvoltare Sud
RM	-	Republica Moldova
SDC	-	Strategia de Dezvoltare Comunitară
SWOT	-	Analiza punctelor tari; punctelor slabe; oportunităților și amenințărilor.
UAT	-	Unitate administrativ teritorială
USAID	-	Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională

1. Introducere și rezumat executiv

1.1. Fișa de rezumat procesului de Planificare Strategică Municipală (PSM)

Strategia de Dezvoltare Comunitară (în continuare SDC) a orașului Cimișlia pentru anii 2021 – 2025 reprezintă un document de planificare strategică integrată la nivel local, un mijloc esențial pentru factorii de decizie, pentru părțile interesate și, nu în ultimul rând, pentru cetățeni, unde sunt identificate cele mai bune soluții pentru creșterea calității vieții prin asigurarea unui mediu sănătos pentru o dezvoltare durabilă pe termen mediu și lung în comunitate.

Aceasta a fost elaborată cu suportul de Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică (în continuare GLPS) constituit prin Dispoziția primarului or. Cimișlia nr.24 -a din 11.02.2020, cu asistența tehnică și metodologică din partea consultanților Institutului de Dezvoltare Urbană, în cadrul Programului Comunitatea Mea implementat de IREX și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea GLPS și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

Strategia a urmărit elaborarea viziunii, obiectivelor strategice și planului de acțiuni pentru perioada 2021 – 2025, precum și elaborarea unui portofoliu de proiecte la strategie. Strategia pune în valoare punctele forte ale orașului și se bazează pe potențialul socio-uman, dezvoltarea economiei locale, serviciilor publice, instituțiilor infrastructurii sociale și de afaceri precum și pe capacitatea autorităților publice locale și structurilor societății civile privind asumarea responsabilității pentru procesul de dezvoltare locală.

Principiile care stau la baza elaborării documentului sunt: (i) promovarea unei guvernări locale eficiente și responsabile; (ii) promovarea unui proces decizional participativ și (iii) promovarea principiilor dezvoltării durabile la nivel local.

Principalele obiective urmărite de SDC a or. Cimișlia sunt: (i) determinarea viziunii și direcțiilor strategice de dezvoltare, dinamica și profunzimea dezvoltării propuse; (ii) eficientizarea activității autorităților publice locale în gestionarea localității; (iii) utilizarea eficientă a resurselor financiare; (iv) promovarea localității (aspecte unice, irepetabile, competitive); și (v) atragerea surselor externe de finanțare (buget de stat, investiții străine, donații, granturi) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Beneficiari ai Strategiei sunt locuitorii orașului Cimișlia și satelor din componența Primăriei, autoritățile administrației publice locale, structurile societății civile, instituțiile educaționale, sectorul privat, tinerii, persoanele din categoriile defavorizate, precum și toate părțile interesate în dezvoltarea locală.

Strategia or. Cimișlia pentru anii 2021 – 2025 este structurată pe cinci compartimente și include: (i) profilul comunității (inclusiv analiza SWOT); (ii) cadrul general al strategiei (viziunea, misiunea și direcțiile de dezvoltare); (iii) planul de acțiuni; (iv) etapele de implementare și monitorizarea implementării strategiei; (v) portofoliul de proiecte prioritare.

Planul de acțiuni pentru anii 2021 – 2025 cuprinde totalitatea acțiunilor/măsurilor orientate spre atingerea obiectivelor strategice, cu indicarea: perioadei de implementare, responsabililor pentru realizarea acțiunilor, costului estimativ, potențialelor surse de

finanțare, precum și a indicatorilor de monitorizare și a rezultatelor așteptate după implementarea fiecărei acțiuni/măsurii.

1.2. Contextul național și regional

Strategia de Dezvoltare Comunitară este un document complex, și reprezintă principalul documente de dezvoltare a localității pe un orizont de timp mediu, care are la bază documentele de programare locală: Planul Urbanistic General 2010-2020, Programul de Revitalizare Urbană 2019-2021, Planul de Dezvoltare economică Locală 2019-2020. Totodată strategia corespunde și documentelor de programare națională (Strategia națională de dezvoltare "Moldova 2030", strategii sectoriale de dezvoltare) și supra-naționale (Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, Strategia UE pentru Regiunea Mării Negre 2020-2030). Documentele de programare raională (Strategia raionului Cimișlia 2013-2020) și regională (Strategia de Dezvoltare a RDS 2016-2020) a expirat în anul 2020, respectiv după elaborarea unor noi documente la nivel raional și regional, strategia va fi actualizată și prevederilor acestora.

1.3. Comisia și echipele de planificare strategică

Prezentul document reprezintă Strategia de Dezvoltare Comunitară (SDC) a orașului Cimișlia pentru anii 2021-2025, elaborată într-un mod participativ, conform Manualului de utilizarea a Atelierelor de Planificare Strategică Locală elaborat de Programul Comunitatea Mea.

Strategia de Dezvoltare Comunitară reprezintă un document de politică publică, care va ghida acțiunile Administrației Publice Locale, în următorii 5 ani, în vederea asigurării unui proces continuu și coerent de dezvoltare a localității.

Pentru elaborarea strategiei a fost creat un grup de lucru, componența căruia a fost aprobată prin Dispoziția primarului nr.24-d din 11.02.2020, cu modificările ulterioare, după cum urmează:

Tabelul 1. Componența GLPS

#	Numele, prenumele	Locul de muncă	Funcția
1.	Andronachi Sergiu	Primăria or. Cimișlia	Primar
2.	Zlati Olga	Primăria or. Cimișlia	Viceprimar
3.	Suhan Sergiu	Primăria or. Cimișlia	Viceprimar
4.	Pînzari Cristina	Primăria or. Cimișlia	Secretar CO Cimișlia
5.	Sidor Vasile	Primăria or. Cimișlia	Specialist p/u atragerea investițiilor
6.	Vasilisa Gaibu	Primăria or. Cimișlia	Arhitect-șef
7.	Aramă Tatiana	Primăria or. Cimișlia	Consilier orășenesc
8.	Capcelea Ludmila	Centrul medicilor de familie	șef
9.	Nicuța Liliana	Grădinița Făt Frumos	director
10.	Prisăcari Natalia	Grădinița Rândunica	director
11.	Hristov Nicolae	ALDA	OSC
12.	Carabulea Vitalie	ONG pentru tineri	Președinte
13.	Pleșca Elena	Agent economic	director
14.	Losețchi Dumitru	Agent economic	director

#	Numele, prenumele	Locul de muncă	Funcția
15.	Cazacu Iurie	Agent economic	director
16.	Dudco Vera	Societate persoane cu dizabilități	membru
17.	Cîrșan Grigore	Agent economic	Director

1.4. Aprobarea consiliului local

Strategia a fost aprobată prin Decizia Consiliului local nr. _____ din _____ 2020.

2. Introducere în planificarea strategică

2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a planului strategic

Acest document a fost elaborat cu scopul de a impulsiona procesul de dezvoltare socio-economică a localității, de a stabili niște repere clare pentru conjugarea efortului comun al membrilor comunității direcționat spre îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Metodologia de lucru a respectat logica elaborării unei strategii:

1. **Profilul comunității**, bazat pe datele existente și realizat cu implicarea părților interesate (administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă) și a responsabililor pe domenii. Această analiză, ce conține o dimensiune tematică, dar și una integrată, a servit drept material de lucru în cadrul atelierelor de planificare strategică organizate;
2. **Analiza SWOT** - instrument de analiză a potențialului de dezvoltare a orașului, evidențiază punctele tari și slabe, oportunitățile și amenințările rezultate din profilul comunității pe baza unui proces participativ al părților interesate (atelier sectoriale, interviuri, focus grup-uri);
3. Strategia conține **viziunea, obiectivele generale și specifice** de dezvoltare și principalele direcții strategice de dezvoltare ale orașului. Acestea sunt măsurabile în termeni de timp, relevanță și rezultate concrete;
4. **Planul de acțiuni 2021 – 2025** conține acțiunile concrete de întreprins pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice de dezvoltare stabilite în Strategie.

În același context, metodologia de elaborare a asigurat caracterul participativ și transparent al acestui document prin organizarea de interviuri, chestionare, workshop-uri, training-uri, grupuri de lucru sectoriale, consultări și audieri publice în fazele esențiale de elaborare, pentru exprimarea nevoilor și aspirațiilor tuturor categoriilor sociale. Au fost respectate principiile egalității și echității de gen, incluziunii și reprezentativității tuturor grupurilor din cadrul comunității (criterii de vârstă, sex, etnie, apartenență religioasă, categorii vulnerabile, etc.).

Pe baza planului de acțiuni, vor fi elaborate planuri anuale de activități la nivelul Consiliului Orașenesc Cimișlia.

2.2. Cadrul juridic și instituțional privind dezvoltarea comunitară

Orașul Cimișlia, raionul Cimișlia, în contextul național și regional planificării strategice, se regăsește drept unul dintre principalele centre de dezvoltare în regiune, astfel încât prin diverse proiecte se doresc a fi îndreptate către acesta pentru o multiplicare ulterioară a dezvoltării.

Conform Legii nr. 436 privind administrația publică locală din 28 decembrie 2006, reieșind din competențele consiliului local acesta aprobă studii, prognoze și programe de dezvoltare social-economică și de altă natură, asigură integrarea și implementarea principiului egalității între femei și bărbați în politici, programe, acte normative și investiții financiare la nivel local și aprobă programe și contribuie la organizarea campaniilor de informare în acest domeniu în condițiile legii; examinează și adoptă decizii pe marginea rapoartelor și a informațiilor primarilor, informațiilor consilierilor despre situația în domeniu la nivel local; dezvoltă

parteneriate cu organizații necomerciale și internaționale pentru realizarea politicilor locale în domeniu.

În contextul acestor prevederi legale se încadrează și strategia de dezvoltare comunitară a orașului Cimișlia pentru anii 2021-2025.

2.3. Informații generale despre comunitate

La 01.01.2020, în orașul Cimișlia sunt înregistrați valorile următorilor indicatori socio-economici:

Tabelul 2. Indicatori socio-economici Primăria Cimișlia (inclusiv satele din componență), 01.01.2020

	Indicatori socio-economici	2020
1	Total populație, din care	13690
1.1.	Copii de vârstă (0-14 ani)	1909
1.2.	Populație activă (15-57/62)	9691
1.3.	Persoane în etate (pensionari)	2090
2.	Populație plecată, migranți (estimativ)	~3000
3.	Număr de agenți economici	591
4.	Număr de salariați	3550
5	Salariul mediu (estimativ)	5552 lei
6.	Bugetul total executat (venituri) anul 2020	34,7 milioane lei
7.	Număr total de gospodării (inclusive apartamente)	5961
7.1.	% din gospodării conectate la apeduct	96%
7.2.	% din gospodării conectate la canalizare	55%
7.3.	% din gospodării beneficiare de evacuare centralizată a deșeurilor	96%
7.4.	% de gospodării conectate la rețeaua de gaz	77%
8.	Lungimea drumurilor locale (total)	113 km
8.1	% din drumuri locale cu acoperire rigidă (asfalt și "variantă albă")	19 %
8.2	% din străzi cu iluminat nocturn	25 %

3. Profilul și analiza comunității

3.1. Caracteristici geografice și de mediu

3.1.1. Caracteristici fizico-geografice

Orașul Cimișlia este amplasat în partea de Sud a Republicii Moldova (stepa Bugeacului), pe malurile râului Cogâlnic, la o distanță de circa 76 km de Chișinău, și reprezintă reședința raionului cu același nume.

În componența Primăriei Cimișlia intră și satele: Dimitrovca, Bogdanovca Veche și Bogdanovca Nouă.

UAT de nivel I Cimișlia se învecinează cu satele Ecaterinovca la nord, Sadaclia și Ciucur-Mingir la sud, Javgur și Cenac la vest, Mihailovca și Selemet la est.

Figura 1. Poziționarea geografică

Orașul este intersectat de drumurile de importanță

- internațională:
 - M3 (Chișinău – Comrat – Giurgiulești – frontiera cu România);
- republicană:
 - R3 (Chișinău – Hîncești – Cimișlia – Basarabasca – frontiera cu Ucraina);
 - R3.2 (Cimișlia – M3);
 - R26 (Bender – Căușeni – Cimișlia);
- regională
 - G125 (Cimișlia - Iargara - Sărata Nouă).

Drumurile M3 și R3 nu numai conectează trei regiuni ale Moldovei (Chișinău, Regiunea de Dezvoltare Centru și Regiunea de Dezvoltare Sud), dar și îndeplinesc un rol important pentru traficul internațional, constituind împreună un segment din drumul european E584. Conexiunea rutieră între țările învecinate, România, Moldova și Ucraina, este asigurată parțial datorită E584. Acest drum începe din Poltava în Ucraina, traversează Republica Moldova și se termină în Slobozia, capitala județului Ialomița din România.

Drumul republican R26 contribuie la coeziunea teritorială a Regiunii de Dezvoltare Sud pe direcția vest-est și, totodată, asigură conexiunea între RDS și Regiunea Transnistria. Acest drum începe din orașul Cimișlia, traversează orașul Căușeni și se termină în municipiul Bender. R3.2 este un drum republican scurt, care leagă o parte din orașul Cimișlia cu drumul M3.

Drumul regional G125, începe din orașul Cimișlia, apoi traversează or. Iargara și se termină în satul Sărata nouă din componența raionului Leova.

Aeroportul internațional Chișinău se află la 66 km distanță de Cimișlia. Companiile aeriene efectuează zboruri regulate directe între Chișinău și peste 30 de destinații din Europa și Orientul Apropiat.

3.1.2. Repere istorice

Prima atestare documentară a localității datează din 4 iulie 1620, în lucrările scrise de savantul Vladimir Nicu. Potrivit mai multor documente, denumirea localității este una tătărească. Se susține că moldovenii care locuiau pe teritoriul actualului oraș au fost strămtorați de tătari, iar cu timpul aceștia au devenit majoritari, schimbând denumirea inițială a localității. Cuvântul „Cimișlia” - cuvânt tătăresc, potrivit unei legende, înseamnă „bogăție, bogat”. O altă versiune spune că posibil denumirea Cimișlia, provine de la numele de familie al unui bogătaș Cimiș, și al soției sale - Lia (deci Cimiș Lia - Cimișlia). Deși cel mai des se vehiculează că este o denumire tătărească, informații despre tătarii care au locuit aici lipsesc.

Alte mențiuni despre localitate apar în 1789 - într-o scrisoare a unui ofițer din armata rusă; 1812 – conform unui document scris aici locuiau circa 80 familii de băștinași moldoveni. De-a lungul anilor numărul locuitorilor acestei localități a fost în continuă creștere, deși epidemiile de ciumă, calamitățile naturale au influențat și asupra situației demografice a localității. În 1827 Cimișlia a devenit centru administrativ, în 1840 localitatea a primit statutul de târg. În 1844 în Cimișlia se deschide prima școală, iar în 1885 spitalul de zemstvă (un medic și un felcer). Populația localității în această perioadă constituia circa 4300 locuitori. Datorită poziționării sale favorabile, Cimișlia a devenit o localitate importantă în această regiune, aici veneau să-și vândă produsele sale populația atât din sudul, cât și din nordul țării.

Situat în stepa Bugeacului, pe râulețului Cogîlnic, orașelul a avut de suferit adesea și din urma secetei ce se abătea în zona. Dimitrie Cantemir, în lucrarea sa „Descrierea Moldovei”, referindu-se la acest râu, afirma: „...Cogîlnic se poate spune că nu-are de loc izvoare, ci numai se umple în urma ploilor de toamnă și doar atunci se poate numi râuleț, toată vara stă secat...”. Această descriere corespunde și celei din zilele noastre.

În 1913 în Cimișlia funcționau deja 3 școli, iar din 1927 începe electrificarea localității. În perioada interbelică (1918-1940), Cimișlia făcea parte din județul Tighina, mai apoi, sub conducerea Imperiului Sovietic devine centru raional și cunoaște o dezvoltare socio-economică considerabilă. Economia localității era reprezentată preponderent de complexul agroindustrial cu o rețea bine dezvoltată a industriei de prelucrare a produselor agricole. Criza economică profundă a anilor `90 după demararea procesului de restructurare și trecere la economia de piață a afectat grav situația socio-economică în localitate.

Începând cu anul 2009, orașul Cimișlia este aprobat în calitate de oraș de reședință a Agenției de Dezvoltare a Regiunii Sud.

Personalități marcante | Localitatea Cimișlia se mândrește cu o serie de personalități marcante în diferite domenii, renumite în țară și peste hotare. Printre ele se regăsesc: Iurie Leancă - fost Prim-Ministru al RM; Nicolae Dabija - poet, scriitor, absolvent a treptei medii de învățământ din Cimișlia; Ninela Caranfil - actriță Teatrul Național „Artist al Poporului”; Valentin Delinschi - actor teatrul „Satiricus”; Valeriu Corlăteanu - ex-campion al Europei la lupte libere; Valeriu Grîu - premiat cu bronză la campionatul european la karate tradițional (kumite individual) etc.

3.1.3. Planificare spațială

Planificarea spațială reprezintă unul dintre elementele importante ale dezvoltării localităților, deoarece proiecte de dezvoltare trebuie coordonate și corelate în spațiu, iar Planificarea spațială, la rândul său, poate încuraja o dezvoltare locală mai sustenabilă și mai echilibrată, din punct de vedere economic, social, și de mediu.

Localitatea dispune de un Plan Urbanistic General. Planul Urbanistic General al orașului Cimișlia, care expiră în 2025, a fost aprobat prin decizia consiliului local nr. 8/4 din 27.10.2010 pentru sistematizarea dezvoltării spațiale și amenajarea orașului. O mare parte însă a documentației este depășită și necesită o actualizare.

3.1.4. Potențial Natural

Resursele funciare | Dat fiind faptul că RDS are cel mai mic grad de industrializare, comparativ cu celelalte regiuni, pământul este una din principalele resurse naturale. Fondul funciar al orașului Cimișlia este de 14612,97 ha. Cea mai mare pondere o au terenurile utilizate în scopuri agricole 10109,09 ha, ceea ce constituie peste 69,18% din suprafața totală a orașului.

În tabelul următor este prezentată structura fondului funciar al Primăriei Cimișlia.

Tabelul 3. Structura fondului funciar al Primăriei Cimișlia

Tipuri de terenuri	Suprafață (ha)	Pondere (%)
Suprafața totală, inclusiv	14612,97	100
Intravilan, din care:	2427,39	16,62
<i>Suprafața ocupată de construcții</i>	<i>458,48</i>	<i>3,14</i>
<i>Suprafața drumurilor și străzilor locale</i>	<i>499,75</i>	<i>3,41</i>
<i>Alte terenuri în intravilan</i>	<i>1469,16</i>	<i>10,05</i>
Extravilan, din care:	12185,58	83,38
<i>Terenuri agricole</i>	<i>10109,08</i>	<i>69,18</i>
<i>Păduri</i>	<i>1543,42</i>	<i>10,56</i>
<i>Terenuri aflate sub ape</i>	<i>415,08</i>	<i>2,84</i>
<i>Alte terenuri</i>	<i>118</i>	<i>0,8</i>

Sursa: Primăria orașului Cimișlia

Relieful | Orașul Cimișlia este așezat la o altitudine de circa 80 m față de nivelul mării. Relieful este format din lanțuri de dealuri, lunci și coline. Din punct de vedere geomorfologic teritoriul or. Cimișlia este situat în lunca r. Cogâlnic cu direcție sud - estică, care intersectează Câmpia Moldovei de Sud. În apropierea orașului lățimea luncii înalte constituie 1,5 km, având profil transversal trapezoidal, iar asimetria malului drept este bine evidențiată.

Clima | Orașul Cimișlia este situat în regiunea de sud a Republicii Moldova. Regiunea este cea mai caldă și aridă regiune din țară, temperaturile zilnice fiind cu 2-3 grade mai ridicate decât în celelalte regiuni. Clima se caracterizează printr-un număr mare de zile însorite – circa 250 zile anual. Cantitatea de precipitații de-a lungul anului este neuniformă, deseori survin perioade de secete. Conform datelor hidrometeorologice naționale, frecvența media

a secetelor în RM într-o perioadă de 10 ani constituie 1-2 secete la nord, 2-3 secete în partea centrală și 5-6 secete la sud. În ultimii ani se observă o deșertificare și frecvență foarte înaltă a hazardurilor naturale și sporirea variabilității climei. Viteza medie a vântului în regiunea de sud este de 3,1 m/s. Aceste condiții climatice influențează dezvoltarea și specializarea zonală a agriculturii în viticultură, culturi cerealiere, floarea soarelui, creșterea ovinelor și caprinelor.

Fondul forestier | Suprafața fondului forestier constituie 1543,42 ha. Speciile lemnoase sunt prezentate prin culturile silvoamelioratoare: salcâm, pinul negru, nucul obișnuit, jugastru, salcie, ulm, arțar tătăresc.

Apele de suprafață și apele subterane | Râul Cogîlnic este principala arteră acvatică a orașului, care își are începutul în apropierea lângă mănăstirea Hâncu, raionul Nisporeni. Lungimea totală a râului constituie 243 km, dintre care 125 km pe teritoriul Republicii Moldova. În hotarele orașului albia râului este adâncită și îndiguită, cu toate acestea pe alocuri sunt jgheaburi, prin care în timpul precipitațiilor puternice sunt inundate sectoarele de lângă casă și construcțiile din preajmă. Terenurile aflate sub ape constituie 415,08 ha.

Lumea animală este reprezentată de speciile specifice zonei de silvo-stepă de pășări: ciocănițoare, pițigoii, cioară, din speciile mamiferele insectivore – ariciul; din rozătoare – veverița; din reptile – șarpe, șopârle; amfibii – broasca râioasă, broasca, precum și numeroase specii de insecte.

Bazinele acvatice sunt populate de diverse specii de pești – sazan, plătică, crap și fitofag, precum și păsări acvatice – rața, gâsca. Numărul animalelor și păsărilor este foarte estimativ deoarece vânatul neautorizat poartă caracter masiv și afectează grav creșterea numărului lor.

Conform zonării solurilor teritoriul administrat de primărie, este situat în zona cu cernoziomuri tipice sărace în humus și carbonat. Bonitatea medie a solului constituie 60 puncte. Conform datelor APL circa 4252 ha (51%) din teren este sol de tip cernoziom și circa 250 ha sunt soluri cenușii.

Influența reliefului la formarea solului s-a manifestat în general prin formarea solului cu grad de eroziune pe versant diferit, formarea aluviunilor din soluri de fâneață și cernoziomuri în vâlcele și solurilor de fâneață – nămolos- hidromorf în micro depresiunile de pe versant, formarea solurilor superficiale pe cumpăna apelor aferente pantelor line.

3.1.5. Factorii de poluare a mediului

Calitatea aerului | Orașul Cimișlia este situat la intersecția mai multor drumuri magistrale și naționale cu circulație intensă. Circulația intensă a automobilelor duce la poluarea fonică și a aerului. Conform datelor prezentate în Strategia infrastructurii transportului terestru pentru anii 2008-2017, a fost făcută analiza intensității circulației rutiere pe principalele drumuri naționale și regionale.

Astfel cea mai intensă circulație se înregistrează pe drumul M3 și R3 care vine dinspre Chișinău și Hîncești, cu peste 4000 de automobile zilnic, drum care trece de-a lungul sectorului Centru (în special zona Școlii Profesionale). Drumul M3 care duce spre Comrat (sectorul Malina), R3 direcția Basarabeasca (sectorul Recea) și R26 direcția Tighina (sectorul Decebal) au intensitate de circulație similară cuprinsă între 2000 - 3000 de

automobile zilnic. Drumul R47 care trece prin sectorul Alexandru cel Bun se circulă mai puțin de 1000 de mașini zilnic.

Impact sporit asupra poluării aerului atmosferic se înregistrează la întreprinderile din industria materialelor de construcții și cele de transport. Asupra stării sanitare a solului influențează de asemenea și volumul deșeurilor de producere și menajere acumulate, structura și caracterul localizării.

Apele reziduale: O altă sursă de poluare sunt apele reziduale. Sursa de poluare sunt avariile și rupturile la rețeaua de canalizare. De asemenea la rețeaua de canalizare sunt conectate doar 55% din numărul de locuințe, restul evacuează apa menajera cu ajutorul serviciilor specializate sau improvizează gropi de acumulare a apelor reziduale evacuate la stația de epurare orășenească.

Pe teritoriul administrat de către primăria Cimișlia, funcționează o stație de epurare cu o capacitatea de 1200 m³ raportată la 24 ore. În prezent stația de epurare, funcționează la o capacitate de 20%.

3.2. Demografie

3.2.1. Potențialul uman

Populație | Conform Circularei Bugetare elaborată de Ministerul Finanțelor pentru elaborarea bugetelor pentru APL, la 01.01.2020 Primăria Cimișlia (inclusiv satele din componența acesteia) înregistrează un efectiv al populației prezente de 13690 de locuitori, ceea ce constituie 25,6 % din populația raionului Cimișlia și 0,4% din populația republicii. Populația prezentă cuprinde numărul populației, care la moment se află pe teritoriul unității administrativ – teritoriale, inclusiv persoanele domiciliante temporar și exclusiv persoanele temporar plecate în altă localitate/țară. Tabelul următor prezintă evoluția numărului populației prezente în perioada 2017-2019.

Tabelul 4. Evoluția populației prezente în perioada anilor 2017-2019

	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020
Primăria Cimișlia	14097	14034	13945	13690
or. Cimișlia	12391	12341	12278	12094
s. Bogdanovca Nouă	173	174	165	160
s. Bogdanovca Veche	1231	1235	1224	1168
s. Dimitrovca	302	284	278	268

Sursa: Circulara Bugetară a MF pentru elaborarea bugetelor pentru APL 2017-2020

Analiza dinamicii numărului populației demonstrează faptul, că pe parcursul ultimilor 3 ani populația prezentă a descrescut cu circa 2,8%, fiind mai mică decât tendința la nivel de raion (5,7%) și republică (3,8%).

Gradul de îmbătrânire a populației | Un efect nociv al deficiențelor legate de structura populației după vârste este îmbătrânirea demografică a populației, care la începutul anului 2019 în Republica Moldova a înregistrat un nivel de cca 18,4%, în condiții în care nivelul de 12% se consideră prag limită de îmbătrânire demografică. La nivelul orașului Cimișlia coeficientul îmbătrânirii populației a înregistrat o creștere constantă pe perioada ultimilor 4 ani, în toți anii depășind pragul de 12%. Tabelul următor prezintă coeficientul îmbătrânirii populației.

Tabelul 5. Coeficientul îmbătrânirii populației 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Total pe țara	16,7	17,2	17,7	18,4
Sud	15,9	16,5	17	17,7
Or. Cimislia	14,7	14,5	14,2	15,3

Sursa: <http://statbank.statistica.md>

Reieșind din practica internațională de apreciere a coeficientului de îmbătrânire a populației atunci când valoarea acestui indice este egală sau mai mare de 12% se clasifică ca "îmbătrânire demografică", această situație este condiționată de scăderea natalității. Indicii reflectați mai sus denotă existența problemelor la formarea resurselor de muncă pentru viitorul apropiat. În ultimii anii, pe fonul migrației și scăderii natalității, ponderea populației de peste 60 ani crește constant.

Conform datelor înregistrate cu privință la natalitatea și mortalitatea în oraș, în perioada anilor 2016-2019, se constată faptul că numărul nașterilor înregistrate a fost constant mai mic decât numărul deceselor, ambele fiind în tendință de creștere (vedeți figura de mai jos).

Această dinamică a determinat un spor natural negativ pe parcursul tuturor patru ani analizați. Totuși pentru anul 2019, indicele natalității a înregistrat o valoare de doar 128 noi-născuți, sau cu 5,8% mai mult decât valorile înregistrate în 2016.

În același timp numărul deceselor înregistrate în perioada anilor 2016-2019 a fost de 620 persoane, cu o medie anuală de 155 de decese. În perioada 2016-2019, nivelul de mortalitate din localitate a înregistrat o tendință de creștere. În anul 2014, numărul de decese a fost cu 25 de unități mai mult comparativ anului 2016.

Respectiv, numărul populației este în descreștere în ultimii 3 ani analizați, acest fenomen fiind condiționat de fenomenele descrise mai sus. Totodată, tendința descrescătoare este influențată și de procesele migraționiste caracteristice pentru toate localitățile din RM.

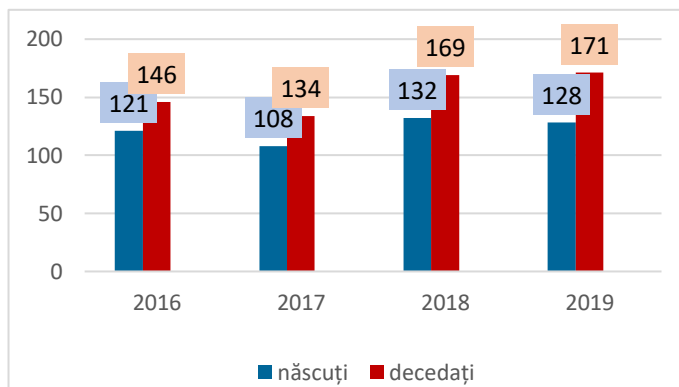

Figura 2. Evoluția natalității în ultimii ani

Structura populație pe categorii de vârstă | La începutul anului 2020, în componenta populației orașului Cimișlia ponderea cea mai mare o dețin persoanele cu vârsta aptă de muncă (cuprinsă între 15 – 62 ani) de 71%. Acest fapt este favorabil pentru implicarea categoriei date apte de muncă în dezvoltarea locală. Restul 29% a populație orașului, sunt sub (copii și tineri cu vârsta sub 15 ani) sau peste vârsta aptă de muncă (persoane ieșite la pensie).

Orașul Cimișlia se va confrunta în următorii ani cu o sporire a procesului de îmbătrânire a populației, care va determina o presiune demografică în descreștere. Asemeni, Republica Moldova se confruntă la nivel global cu un proces de îmbătrânire demografică, datorat în principal scăderii natalității care a determinat reducerea absolută și relativă a populației tinere (0-14 ani). Astfel, creșterea numărului locuitorilor în vârsta de peste 57/62+ ani, care la moment constituie 15 % din totalul populației, relevă că orașul este în categoria satelor cu tendințe de îmbătrânire a populației.

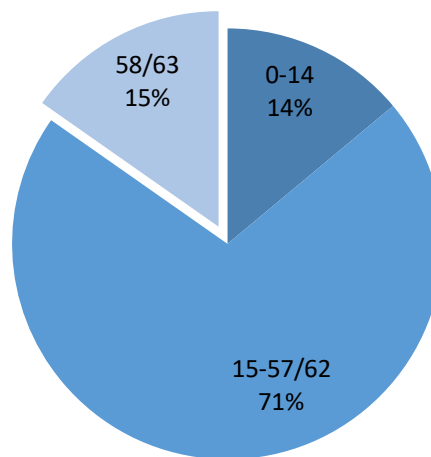

Figura 3. Structura populație pe vârste 2020

3.2.2. Forța de Muncă

Aspecte ocupaționale | La 01.01.2020, predomină populația aptă de muncă, care constituie cca 71% (circa 9700 persoane) din numărul total al locuitorilor, însă doar 3550 dintre persoane sunt active sunt angajați și lucrează pe teritoriul orașului, circa 36,5% din totalul celor apti de muncă.

Tabelul 6. Structura populației după domenii de activitate, 2020

Categoriile sociale	2020
TOTAL	3953
Populație ocupată în economie, inclusiv:	2903
- în agricultură	107
- în industrie	537
- servicii și comerț	2147
Învățământ și educație preșcolară	361
Ocrotirea sănătății (inclusiv asistența socială)	452
Administrație Publică Locală și servicii comunale	237

Sursa: Primăria localității

Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2020 în căutarea unui loc de muncă se aflau 120 șomeri înregistrați. Din numărul total de șomeri, 33,3 la sută o constituie femeile. Circa 6,4% din șomerii înregistrați de la începutul anului beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna decembrie 2019 de 1845,0 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 1,3 șomeri.

3.2.3. Profil migrațional or. Cimișlia

La 1 ianuarie 2020, populația orașului constituia 13690 locuitori, din care populația cu vârstă aptă de muncă reprezenta circa 71% (circa 9700 oameni). Cu toate că reprezentanții APL menționează că în procesele migraționiste sunt implicați circa 3000 cetățeni, acest număr poate fi mai mare, iar populația stabilă în oraș poate atinge abia 8000 locuitori.

Tabelul 7. Indicatori privind migrația populației în localitate, 2020

Populația totală a localității	13690 locuitori (100%)
- Femei	7050 (51,5 %)
- Bărbați	6640 (48,5 %)
Persoane implicate în migrație¹	3000 (24%)
- Oficial	1000 persoane (33 %)
- Neoficial	2000 persoane (67 %)
- Temporar	800 persoane (27 %)
- Permanent	2200 persoane (73 %)
- Femei	1550 femei (52 %)
- Bărbați	1450 bărbați (48 %)
- Număr vârstnici rămași acasă (nevoile lor)	~600 persoane Nevoi
	<ul style="list-style-type: none"> • Pensii mai mari • Pe timp de iarnă - lemne de foc
- Număr copii rămași acasă, număr copii plecați cu părinții	Copii rămași acasă: 600 Copii plecați cu părinții: 200
- Număr oameni care vor sa plece	800 oameni (până la pandemie)
Țările principale de destinație²	<ul style="list-style-type: none"> • Italia • Franța • Anglia • Germania

¹ Date colectate de la APL. Acestea conțin valori estimative

² Greu de determinat

- SUA
- Israel

Conform primăriei, în procese migraționiste sunt antrenați circa 3000 cetățeni sau 21,9% din populația orașului. Din aceștia circa 73% au caracter permanent (stabiliți în mare parte în Italia, Franța, Anglia și Germania, SUA), iar 33% sunt antrenați în migrația sezonieră (inclusiv în alte localități din RM). Cu toate că 73% sunt migranți permanenți, doar aproximativ 1000 sunt înregistrați oficial.

Dacă e să analizăm băștinașii plecați în funcție de gen, circa 52% sunt femeii și 48% sunt bărbați.

În vederea evaluării atitudinii locuitorilor din oraș față de băștinașii plecați, în perioada lunilor aprilie-mai 2020, au fost realizate 2 chestionări cu privire la:

- a) percepția locuitorilor orașului față de băștinașii plecați
- b) percepția diasporei asupra calității prestării serviciilor de către primărie.

Scopul acestui exercițiu este de formula o viziune generală privind atitudinea locuitorilor față de băștinașii plecați și atitudinii diasporei asupra calității prestării serviciilor de către primărie. Rezultatele chestionării sunt prezentate în anexa 4.

Urmare a chestionării au fost formulate următoarele concluzii:

- Locuitorii percep situația economică ca fiind cea care afectează cel mai mult orașul;
- Comparativ cu localitățile rurale, oamenii din oraș, plasează problema migrației pe locul 4 (după situația economică, veniturile mici și starea drumurilor), dar înțeleg riscurile care pot apărea odată cu intensificarea acestui fenomen, mai ales în condițiile în care infrastructura de transport a orașului este foarte dezvoltată;
- În percepția locuitorilor, situația economică, veniturile mici și lipsa locurilor de muncă (bine plătite) sunt motivele principale ce determină plecarea băștinașilor peste hotarele atât a orașului cât și a țării (atât permanent cât și sezonier);
- În linii generale migranții sunt priviți bine și foarte bine de către locuitorii orașului, după părerea respondenților;
- Respondenții văd migranții ca persoane cu o bunăstare materială mai mare, care au o calitate mai bună a vieții, cu posibilitatea de a merge unde vor. Totodată ei asociază migrația cu grija față de familia rămasă.
- În linii generale majoritatea băștinașilor intervievați stabiliți peste hotarele țării sunt mulțumiți de cum arată orașul. Cimișlia astăzi, dar și de serviciile prestate de către primărie;
- O bună parte a băștinașilor au încredere în deciziile pe care le ia primăria și consiliul local pentru comunitate;
- Majoritatea sunt mulțumiți de interacțiunile cu reprezentanții instituțiilor locale și cei ai aparatului primăriei;
- De obicei, băștinașii apelează preponderent la serviciile de eliberarea a certificatelor privind componența familiei și serviciile ce țin de eliberarea certificatelor cadastrale și urbanism, și apreciază foarte mult receptivitatea, pozitivismul, seriozitatea și rapiditatea specialiștilor ce prestează serviciul;
- O necesitate importantă a băștinașilor este crearea unui serviciu de întreținerea mormintelor în cimitire, precum și serviciile de asistență socială pentru persoanele în etate;

- 9 din 10 băștinași accesează pagina primăriei, cea mai mare parte cel puțin o dată pe săptămână (69%), 23% o dată în luna și 8% mai rar decât odată în lună;
- Cu toate că peste 90% dintre respondenți ar dori să participe în procesul decizional, o bună parte din ei nu au menționat că nu au timp;
- Circa jumătate au menționat că au fost implicați în inițiative ale asociației de băștinași sau de dezvoltare comunitară;
- Aproximativ jumătate dintre băștinași au apelat la serviciile primăriei în anul curent, iar jumătate în anii 2018-2019.

3.3. Servicii Sociale

3.3.1. Caracteristicile grupurilor vulnerabile

Persoane cu dizabilități | Numărul de persoane cu grad de invaliditate este considerat a fi mediu și constituie 4,7 % din populație. Majoritatea lor sunt cu dizabilități cu grad accentuat, capabili pentru activități fără ajutorul extern (65,71%), bărbații având puțin mai mare pondere (53,2%). De menționat că asistenții sociali sunt receptivi la necesitățile lor și autoritatea locală se implică după posibilitate în soluționarea problemelor lor.

Procesul de incluziune a acestora în societate este în derulare, deoarece vizează schimbarea unei mentalități, și este unul de durată și care trebuie abordat prin activități constante și consecvente. Motivul pentru care persoanele cu dizabilități nu se bucură de acces comun, cu celelalte persoane, la spațiul public este pentru că acestora nu le este oferită o distribuire uniformă în societate, ci sunt sprijinite doar de anumite instituții.

Tabelul 8. Persoane cu dizabilități, 2020

	Total	Femei	Bărbați	Copii
Total persoane cu dizabilități	560	262	298	33
Persoanele cu dizabilități grad sever	94	32	62	
Persoanele cu dizabilități cu grad accentuat	368	181	187	33
Persoanele cu dizabilități cu grad mediu	59	22	37	-
Persoanele nevăzătoare	39	27	12	-

Sursa: Primăria localității

Minorități etnice/lingvistice | Minoritățile etnice sunt reprezentate de 2414 persoane, dintre care ruși (15,9%), ucraineni (57,9%), 18,5% sunt bulgari, alte etnii (7,7%) Conform datelor recensământului populației și locuințelor din anul 2014.

Fiecare dintre reprezentanții numiți formează familii locale împreună cu un membru din comunitate. Toți reprezentanții minorităților etnice în comunitate vorbesc limba română (posedă grad diferit de cunoaștere), se implică și beneficiază de toate serviciile comunității la egal cu toți ceilalți membri.

În componența primăriei sunt 3 sate – Satele Bogdanovca Veche și Bogdanovca Nouă – cu populație majoritar ucraineană, și Dimitrovca – majoritar locuit de etnici bulgari.

Tabelul 9. Minorități etnice/lingvistice, 2020

Minorități etnice	Bărbați aparținând minorităților etnice	Femei aparținând minorităților etnice	Ucraineni	Ruși	Bulgari	Alte
2414	1152	1262	1397	384	447	186

Sursa: Biroul Național de Statistică

Minorități religioase | Cu privire la minorități religioase, populația orașului Cimișlia este constituită 93,6% din creștini ortodocși, 0,6% creștini evanghelici baptiști, 0,4% evangheliști de confesiune augustină, 0,3% adventiști de ziua a șaptea, 0,5 % alte confesiuni, 4,6 % nedeclarați.

Persoane în etate | Persoanele în etate reprezintă una din cea mai vulnerabilă categorie socială existentă în localitate, majoritatea dintre care trăiesc în sărăcie. Cu regret este evidentă îmbătrânirea populației, ca rezultat al migrației tinerilor peste hotarele UAT în căutarea unei vieți mai bune și a unui serviciu stabil. Persoanele în etate reprezintă 15 % din populație, dintre care 60,8% sunt femei. Majoritatea persoanelor din categoria dată dețin un teren agricol, pe care-l îngrijesc pentru a-și asigura existența.

Tabelul 10. Persoane în etate, 2020

Total persoane în etate	Femei în etate	Persoane singure în etate	Femei singure în etate
2090	1708	35	20

Sursa: Primăria localității

Situația social-economică și nivelul de trai scăzut au influențat negativ asupra nivelului de trai al populației. În general populația orașului se confruntă de următoarele probleme: starea economică precară, sporul natural scăzut, pensii mici, potențialul redus al administrației publice locale de a ajuta categoriile social-vulnerabile.

3.3.2. Servicii Educaționale

Tabelul de mai jos prezintă instituțiile de învățământ din localitate.

Tabelul 11. Instituțiile de învățământ din orașul Cimișlia

Instituția	Beneficiari	Capacitatea	Nr efectiv de beneficiari	Limba de predare
Grădinița de copii Ghiocel	Copiii din localitate de vârsta preșcolară	160	174	Română
Grădinița de copii Rândunica	Copiii din localitate de vârsta preșcolară	145	140	Română
Grădinița de copii Făt-Frumos	Copiii din localitate de vârsta preșcolară	350	216	Română
Grădinița de copii Foisor	Copiii din localitate de vârsta preșcolară	160	110	Română
Grădinița de copii Scufița Roșie	Copiii din localitate de vârsta preșcolară	50	52	Română
Grădinița de copii Viorica	Copiii din localitate de vârsta preșcolară	50	45	Română
Grădinița de copii din Bogdanovca	Copii din s. Bogdanovca	60	24	Rusă
Liceu "Ion Creangă"	Copiii din raion	480	696	Română
Liceu "Mihai Eminescu"	Copiii din raion	690	692	Română
Gimnaziul Rus	Copii din localitate	640	143	Rusă
Gimnaziul nr.4	Copii din localitate	150	0	Română
Centrul de creație al copiilor	Copii din localitate	340	814	Română
Școala de arte	Copii din localitate	113	113	Română

Școala profesională Cimișlia	Copii din raion	640	230	Română
------------------------------	-----------------	-----	-----	--------

Sursa: Primăria localității

Educația preșcolară | În prezent în oraș activează 7 instituții preșcolare cu capacitatea totală – 975 locuri, sau 71 locuri la 1000 locuitori. De facto, frecvențează 78% din capacitatea totală a instituțiilor.

Activitatea de educație și instruire a copiilor se realizează în baza Curriculei Educației copiilor de vârstă timpurie și preșcolară din Republica Moldova și Standardele de învățare și dezvoltare pentru copilul de 0-7 ani. Întregul proces instructiv-educativ este axat pe copil, pe necesitățile lui, pe ritmul propriu și nivelul de dezvoltare a fiecărui copil în parte.

Învățământul primar și secundar general | Conform datelor prezentate de autoritățile publice locale ale orașului, actualmente își desfășoară activitatea 2 licee teoretice, un gimnaziu, capacitatea totală constituie 2600 elevi. De facto instituțiile școlare sunt frecventate de 1531 elevi (59% din capacitatea totală a instituțiilor). Numărul cadrelor didactice este - 106 persoane, la un cadru didactic revin 14,4 elevi.

Instituțiile extrașcolare contribuie la educația și dezvoltarea multilaterală a copiilor. Actualmente în oraș funcționează casa de creație, școala muzicală și școala sportivă. În ultimii ani din lipsa resurselor financiare instituțiile de învățământ școlar și cele extrașcolare nu este efectuată dotarea cu utilaje și tehnică modernă.

Învățământul secundar profesional. Învățământul secundar profesional este reprezentat de o școală profesională. Cele mai predominante specialități sunt: bucătari, cusători, plăcători cu plăci, tractorist, cofetar, pietrar-zidar, electrogazosudor, tractorist-mașinist în agricultură.

Cultura | Instituțiile de cultură din oraș sunt reprezentate de cele 3 biblioteci publice și casa de cultură din oraș. Orașul Cimișlia este gazda mai multor evenimente naționale și regionale. A devenit o tradiție, ca în fiecare primăvară, în ajunul sărbătorilor pascale să sărbătorim "Parada Florilor" - una dintre cele mai frumoase și plăcut mirositoare târguri-expoziții. Cursele de cai au devenit o tradiție pentru Cimișlieni, competiția fiind de rang național, adună cele mai bune rase de cai în valea râului Cogîlnic. La sfârșit de august, sărbătorim cel mai gustos festival - Festivalul Strugurelui. Toamna ne aduce un alt eveniment frumos - Iarmarocul "Mioriță Laie-bucălaie", menirea căruia este promovarea tradițiilor specifice zonei noastre, și anume creșterea ovinelor și caprinelor.

Orașul Cimișlia este înfrățit cu orașele Vălenii de Munte - România, Hîrlău - România, Cîmpina - România, Huși - România, Câmpia Turzii România, Vileica - Belarus, Comuna Rochicini și Novgorod Bobrzanski (Polonia).

Ocotirea sănătății Sistemul de ocotire a sănătății include de un centru al medicilor de familie, un spital, o stație de salvare, 8 farmacii. Conform datelor în oraș funcționează spitalul raional (fondator Consiliul raional Cimișlia) de profil general și specializat cu – 400 paturi, până la pandemia Covid19 erau ocupate - 200 paturi sau 50% din numărul total paturi. La 1000 locuitori în sectorul rural revin 4 paturi și în sectorul urban 12 paturi, un număr suficient pentru deservirea populației. Concomitent cu acestea în oraș funcționează un centru de plasament pentru copii, centru de plasament temporar pentru persoane în situație de risc, azilul de bătrâni cu o capacitate de 20 persoane, în timpul de față

adăpostește 12 persoane în etate. Centrul de sănătate înregistrează – 458 vizite/zi, centrul medicilor de familie – 253 vizite/zi.

Numărul personalului medical încadrat în sfera ocrotirii sănătății este constituit din 496 persoane, inclusiv 66 medici. La un medic revin 215 locuitori.

În cadrul CMF Cimișlia sunt prevăzute servicii ce pot fi acordate de către medicii de familie și alte servicii auxiliare: de laborator (laboratorul clinico-diagnostic), fizioterapie, diagnostică funcțională și planificare familială. Capacitatea obiectelor ocrotirii sănătății nu acoperă necesarul conform normativelor în vigoare, și se constată o slabă dotare cu utilaj medical.

Activități pentru tineret și sport | În localitate contingentul de tineri între vârsta de la 18 la 35 de ani numără aproximativ 2035 persoane. În cadrul Primăriei activează un specialist în probleme cultură, tineret și sport.

Tabelul 12. Lista obiectivelor infrastructuri sportive, 2020

Nr.	Obiectiv sportiv	Descriere
1	Stadion orașenesc Cimișlia	Stadionul este amplasat avantajos, a fost construit în anii 70, fiind unul din cele mai bune stadioane din zona de sud a Moldovei. Terenul de fotbal este unul modern, permițând jocurile de fotbal din liga A și B. În cadrul stadionului este teren de baschet, volei, oină, pista de alergare. Stadionul posedă o suprafață liberă, care poate fi dezvoltat un teren de fotbal cu suprafață artificială.
2	Școala Sportivă	Scoala are o suprafață de 486 m2, dintre care 414 sunt destinate practicării sporturilor, în cadrul școlii se practică, luptele libere, basket, volei, tenis de masă, box, fotbal, gimnastică, judo.
3	Terenul sportiv de minifotbal	Terenul se află în cadrul parcului "Suarului Copilăriei" din centrul orașului. Terenul este folosit pentru echipa locală de fotbal, dar și de amatori de fotbal, tenis de Câmp și Badminton.

La etapa actuală sportul este destul de dezvoltat în oraș. Tradițional în Cimișlia se practică diverse secții de luptă: libere, dju do, karate, kickboxing, jocuri sportive: volei, fotbal, dar instituțiile sportive necesită renovare și amenajare, sălile sportive de asemenea necesită reparație și dotare cu echipament sportiv modern. Terenurile sportive sunt insuficiente și suprafața lor este extrem de redusă, iar repartizarea în teritoriu este neuniformă.

Insuficiența obiectelor sportive și lipsa cadrelor de antrenori nu permite diversificarea de probe sportive ce sunt practicate în Cimișlia: turism sportiv, atletism, tenis de câmp, tirul din arme și arc, hipism, biciclist, badminton, gimnastică sportivă etc.

Mass media | Pe teritoriul Primăriei Cimișlia sunt înregistrate 2 ziare cu tiraj de circa 5500 exemplare. Activează un post TV și unul de Radio și este înregistrat un Centru de acces la internet. Mass media locală se manifestă a fi una activă, participând la toate evenimentele publice organizate. Este un partener bun al APL ce contribuie la informarea corectă a cetățenilor din oraș. Menționăm că posturile de TV și Radio au și emisie Regională.

Tabelul următor prezintă principalele instituții mass media din oraș

Tabelul 13. Principalele instituții mass-media din oraș

Nr.	Denumirea	Tip
1	Media TV Cimișlia	Tv
2	Gazeta de Sud	Ziar
3	Radio Media	Radio
4	Cimprim	Ziar publicitar

3.4. Economia

3.4.1. Structura economiei locale

Dezvoltarea locală este imposibilă fără plasarea unui accent pe componenta economică. Orașul Cimișlia face parte dintr-un spațiu economic caracterizat prin decalaje considerabile de performanță economică, care scade odată cu deplasarea de la centrul republicii spre regiunile limitrofe. Recesiunea economică care s-a manifestat în anii 90 ai secolului trecut au determinat o stare deficitară industrială, și transformări structurale esențiale în economiile locale, care au trebuit să se manifeste pe cont propriu.

Aflându-se la intersecția magistralelor auto de importantă națională și regională din regiunea de sud al republicii, orașul este centru administrativ al raionului și Centrul Regiunii de Dezvoltare Sud dispune de perspective de revitalizare a economiei.

Comparativ cu localitățile din componența raionului, orașul Cimișlia se caracterizează printr-un potențial economic dezvoltat. Prezența suprafețelor industriale nevalorificate, teritoriilor de rezervă în zona formațiunilor industriale, amplasarea materiei prime agricole la distanțe relativ mici, resursele de forță de muncă – creează premise pentru atragerea investițiilor străini în ramura de producere.

Analizând structura întreprinderilor după forma organizatorico-juridică, observăm că 236 sau 39,9% sunt organizate sub formă de persoane fizice, iar 355 sau 60,1% sub formă de persoane juridice. Tabelul următor prezintă structura detaliată.

Tabelul 14. Repartizarea agenților economici după forma organizatorico-juridică

Agenți economici	2020	Pondere (%)
Întreprinderi cu drept de persoane fizice:	236	39,9%
Întreprinderi cu drept de persoane juridice:	355	60,1%
- societăți cu răspundere limitată	309	52,3%
- Societate pe acțiuni	19	3,2%
- Întreprinderi municipale	5	0,8%
- cooperative	13	2,2%
TOTAL	591	100%

Sursa: Agenția Servicii Publice

Cele mai importante tipuri de activități economice din oraș după numărul de întreprinderi, sunt comerțul cu 189 de întreprinderi, urmat întreprinderile ce prestează servicii populației cu un număr de 44, industrie și construcții cu 40 și respectiv 24 întreprinderi în agricultură.

Concomitent, în oraș mai funcționează 6 organizații de construcții care îndeplinesc lucrări speciale în domeniul construcțiilor, serviciile comunal – locative. Numărul scriptic al lucrătorilor din organizațiile de construcții constituie 214 oameni.

În orașul Cimișlia activează SRL "Beck Cimișlia". Întreprinderea se află în proprietatea investitorilor elvețieni și se axează pe producerea remorcilor. SRL "Beck Cimișlia" oferă peste 150 de modele de remorci folosite în agricultură, industrie și servicii comunale.

De asemenea, activează fabrica de vin Cimișlia SA, a fost înființată în 1994 ca producător și exportator de vinuri moldovenești. De mai mulți ani compania participă la concursuri naționale și internaționale. Astfel, eforturile vinificatorilor noștri au fost încununete de succes.

Pentru astăzi, Cimislia Wineries este o companie integrată vertical, construită conform principiului „de la o viță de vie la sticlă”

Capacitatea de procesare a cramelor este de 60 de mii de tone de struguri pe sezon. Capacitatea cramei este de 2 milioane de hl. Capacitate de îmbuteliere 10 milioane de sticle pe an.

În oraș funcționează și întreprinderi mici ale industriei alimentare și ușoare -brutării, ateliere pentru confecționarea vestimentației și mobilei, etc.

Asociațiile locale de business se implică în procesul de planificare strategică și întâlnirile cu reprezentanții APL sau ai altor instituții publice.

Totodată, membrii asociațiilor nu conștientizează pe deplin posibilitățile de cooperare, acestea având doar un rol formal. Cea mai mare necesitate de dezvoltare a cooperării locale este în domeniul agricol. Pentru creșterea competitivității agriculturii locale este necesară stimularea creării asociațiilor ramurale pentru a crește competitivitatea agricultorilor. Pentru aceasta este necesar de a crește gradul de conștientizare a avantajelor asocierilor în rândul agricultorilor.

Diversificarea platformelor de cooperare și dialog atât între mediul public și privat, cât și business-business prin întâlniri regulate, spații comune de lucru, activități comune organizate vor duce la crearea de noi asociații și parteneriate.

3.4.2. Sectorul Agriculturii

Agricultura Condițiile climaterice a zonei sunt prielnice pentru creșterea plantațiilor multianuale, strugurilor și a fructelor sâmburoase (piersici, caise, prune ș.a.). Totuși, în structura agriculturii încă predomină culturile agricole anuale- grâul, porumbul, floarea soarelui, fapt condiționat de recuperarea mai rapidă a investițiilor. Creșterea animalelor este puțin dezvoltată, existând doar o fermă de mărime medie de creștere a păsărilor. Majoritatea gospodăriilor țărănești sunt mici (peste 137 GȚ, inclusiv: Cimișlia- 100; Bogdanovca - 28; Dimitrovca- 9).

Tabelul 15. Structura terenurilor agricole (ha)

Terenuri arabile	Pășuni	Vii	Livezi	Nuci	Total terenuri agricole
7633,76	2222,65	1173,41	355,72	55,6	11460,22

Sursa: Indicele de Deprivare a Ariilor Mici

3.4.3. Industria

Dezvoltarea agriculturii influențează și structura producției industriale, industria agroalimentară fiind cea mai importantă ramură. Întreprinderile care funcționează în oraș sunt specializate în producerea de vinuri, produse de panificație, produse din carne, bere și băuturi răcoritoare, fructe uscate. De asemenea, în oraș funcționează două companii cu capital străin de producere a utilajului agricol, dar și 4 companii de producere a mobilei.

Pe teritoriul orașului activează 22 entități industriale:

- 9 din industria alimentară (fabrică de vin; moară – 2; brutărie – 2; fabrică de bere; fabrică de brânză de oi; secții mezeluri – 2; uscătorie de fructe);
- 3 din industria materialelor de construcții (producere gard și materiale de construcție);
- 1 din industria producerii utilajului industrial (remorci);
- 2 din industria textilă;
- 4 din industria producerii mobilei;
- 3 din alte sectoare ale industriei.

Întreprinderile relativ mari ale urbei sunt: două "Fabrici de vinuri Cimișlia" SA, fabrica de produse lactate GM COM, deschisă în cadrul parcului industrial, Fabrica de bere și băuturi răcoritoare – FPC Cogîlnic, Fabrica de mobilă – Rumobi SRL, Cooperativa agricolă Basan Agro, Avicola SRL Cimgallus, SRL. De asemenea, pe teritoriul or. Cimișlia mai funcționează un șir de întreprinderi de cultivare și prelucrare primară a materiei prime agricole.

Totodată, o mare parte din companiile industriale din domeniul agroalimentar acum nu funcționează, cum ar fi fabrica de conserve, de lactate sau de carne. Pentru sporirea atractivității investiționale pentru companiile industriale este necesară valorificarea potențialului parcului industrial și zonei economice libere.

Parcul Industrial Cimișlia este amplasat la periferia de sud-est a orașului, având acces nemijlocit la drumul republican R3 (Chișinău-Hîncești-Cimișlia-Basarabeasca-frontiera cu Ucraina). Suprafața totală a parcului industrial constituie 40 ha. Terenul parcului industrial, disponibil pentru arendare, este liber de construcții (greenfield). După efectuarea investițiilor este posibilă achiziționarea terenului la prețul normativ de stat. În cadrul Parcului Industrial se află și Subzona Cimișlia a Zonei Economice Libere "Bălți" cu suprafața de 20 ha.

Serviciile și avantajele oferite rezidenților parcului industrial includ următoarele:

- Logistica infrastructurii și comunicațiilor;
- Arenda terenului disponibil, dotat cu utilitățile tehnice solicitate;
- Scutirea de la compensarea pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din categoria de terenuri cu destinație agricolă;
- Dreptul de a privatiza terenul proprietate publică aferent construcțiilor la prețul normativ al pământului, stabilit în momentul dării acestuia în folosință, numai după procurarea și/sau darea în exploatare a construcțiilor și instalațiilor cu destinație industrială și conexe. Astfel, se oferă dreptul de procurare a terenurilor industriale la un preț mai mic decât cel de piață;
- Aplicarea de către întreprinderea administratoare a coeficientului de micșorare până la 0,3 a tarifului la plata anuală pentru arenda terenului proprietate publică sau a tarifului de bază pentru chiria anuală a bunurilor proprietate publică, stabilit conform legislației în vigoare.

- Optimizarea controalelor de stat asupra activității rezidenților parcului industrial. Astfel, se contribuie la reducerea costurilor și riscurilor legate de controlul de stat al activității de întreprinzător.

În prezent orașul Cimișlia dispune de un potențial economic-industrial slab dezvoltat față de cel de până la începutul restructurării economiei și cuprinde domeniile de activități în ramurile industriilor: alimentară, construcție, materialele de construcție, agricole și altele.

Mai multe întreprinderi și-au stopat activitățile pe diverse motive și sunt supuse reprofilării reorganizării sau lichidării.

3.4.4. Comerțul și serviciile

Rețeaua instituțiilor de comerț și alimentație publică după saturarea cu mărfuri și amplasarea optimă în sectoarele orașului trebuie să coincidă la maximum cu cerințele optime ale populației.

În prezent în oraș sunt situate peste **189** obiecte de comerț cu o suprafață aproximativ 4,8 mii m². Aproximativ 30% din obiectivele comerciale sunt amplasate în construcții provizorii (chioșcuri, gherete) care nu dispun de dotare edilitară. În total la 1000 locuitori revine 238m² suprafață comercială.

Actualmente în oraș funcționează 13 centre comerciale amplasate în centrul orașului Cimișlia.

În sectorul centru al orașului pe bd. Ștefan cel Mare și str. B. Lăutaru sunt amplasate piața comercială cu 200 locuri cu suprafață totală de 829,3m², ele nu corespund cerințelor în vigoare, necesită reconstrucție, amenajare și modernizarea, lipsesc parcări pentru automobile, apeductul, canalizarea sunt într-o stare nesatisfăcătoare ce creează disconfort utilizatorilor.

Instituțiile de alimentare publică sunt prezentate de restaurante, cafenele, baruri. Capacitatea totală constituie 870 locuri, din care aproximativ 50% sunt construcții provizorii. La 1000 locuitori revin 31 locuri în construcțiile capitale. Numărul personalului angajate – 100 persoane.

Instituțiile date în marea majoritate sunt amplasate în centrul orașului și nu sunt asigurate cu echipament tehnic corespunzător.

Întreprinderi de deservire a transportului. Actualmente în orașul Cimișlia sunt amplasate 8 stații de alimentare a autovehiculelor, dintre care 2 sunt în proces de construcție. De asemenea în oraș activează 14 stații auto-service și testare. Amplasarea stațiilor auto-service este reflectată pe schemă. În oraș funcționează 5 spălătorii auto.

3.4.5. Turismul

Situat la cca. 71km de Chișinău, între Podișul Moldovei Centrale și Câmpia Moldovei de Sud, teritoriul orașului Cimișlia se caracterizează printr-un relief de câmpie fragmentat de ravene și râuri. Teritoriul orașului este traversat de două trasee turistice „Drumul vinului în Moldova” – traseul Stepa Bugeacului și traseul Lăpușna.

Zona are un potențial turistic înalt, fiind intersectată de traseele turistice care conectează orașul Chișinău de Găgăuzia și Prutul de jos, 2 zone turistice renumite.

În anul 2018, cu suportul programului Senior Expert Service, finanțat de guvernul german, primăria a obținut asistență tehnică în elaborarea conceptului de dezvoltare turistică. Proiectul prevede dezvoltarea turismului la nivelul orașului Cimișlia și satele învecinate, în jurul Valului lui Traian, monument arheologic. Tot în anul 2018, primăria Cimișlia în parteneriat cu AO LDA Moldova a câștigat finanțarea pentru elaborarea unui site de promovare turistică. Proiectul a fost implementat în parteneriat cu primăria Selemet și Ecaterinovca. La moment site-ul este funcțional, dar necesită dezvoltarea conținutului acestuia.

Aici se întâlnesc unele monumente geologo-paleontologice cu renume european: rămășițele numeroaselor fosile de animale care au viețuit în perioadele neogenă și cuaternară. Ele au fost descoperite în depozitele unor ravene din preajma localității Cimișlia. Astfel prezenta pe teritoriul orașului a condițiilor climatice prielnice, monumente de importanță arheologică, arhitecturală și istorică creează premise pentru dezvoltarea turismului ca ramură a economiei.

Actualmente, la capitolul turism, orașul Cimișlia întâmpină dificultăți la dezvoltarea infrastructurii turistice. În oraș nu sunt amenajate hoteluri sau pensiuni agroturistice, căile de acces spre unele destinații turistice sunt într-o stare deplorabilă, fapt care determină ca vizitele turiștilor să fie de scurtă durată.

Din punct de vedere al economiei turismul face parte din ramuri speciale ale economiei naționale, orientate spre atragerea grupurilor de turiști în republică cu interese diferite, ținând cont de asigurare cu servicii și activități necesare conform standardelor și exigențelor moderne. Totodată, turismul poate servi drept catalizator pentru dezvoltarea altor sectoare ale economiei naționale.

Zona turistica a orașului Cimișlia este o parte a teritoriului național, cu frontiere delimitate, în interiorul căreia sunt amplasate unul sau mai multe obiective turistice și prevede:

- reconstrucția, reparația, amenajarea obiectivelor turistice;
- crearea și exploatarea comercială a centrelor de confecționare și comercializare a articolelor de artizanat;
- construcția și exploatarea comercială a parcurilor;
- crearea și exploatarea comercială a birourilor de informare turistică;
- reconstrucția și modernizarea rețelelor de drumuri, în conformitate cu standardele europene.

3.4.6. Infrastructura de dezvoltare a businessului

În or. Cimișlia activează **Incubatorul de afaceri**, fondat de către Consiliul raional Cimișlia, care are drept sarcini generarea noilor întreprinderi mici durabile și de succes, acordarea suportului IMM - urilor în faza de inițiere și dezvoltare a afacerii; facilitarea accesului IMM - urilor la informații și consultații antreprenoriale; dezvoltarea abilităților și culturii antreprenoriale a IMM - urilor; interacțiunea cu instituțiile similare din alte state, organizațiile comerciale și necomerciale internaționale în domeniul susținerii și dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv în scopul obținerii asistenței tehnice și atragerii resurselor financiare pentru dezvoltarea sectorului economic.

Incubatorul oferă următoarele servicii și facilități:

- Închirierea spațiilor pentru lansarea afacerii. În primul an, antreprenorii achită – 30 % din costul chiriei pentru a începe afacerile lor, apoi – 50 % în al doilea an și – 80 % în al treilea an;
- Clădire nouă, sigură și completă cu birouri, sală de conferințe accesibilă, servicii de securitate, servicii de curățenie ș.a.;
- Servicii de consultanță și seminare în domeniul afacerilor;
- Susținere în accesarea fondurilor disponibile pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- Schimb de experiență cu antreprenorii din localitate și cei din alte incubatoare de afaceri;
- Promovarea afacerilor.

3.5. Infrastructura

3.5.1. Fondul locativ

Conform datelor statistice, actualmente fondul locativ al oraşului Cimişlia constituie 321,8 mii. m² suprafaţă totală, inclusiv: - 237,2 mii. m² suprafaţă locuibilă. Fondul de locuinţe este prezentat de case individuale cu lot pe lângă casă, clădiri - bloc cu 4-5 nivele, mai puţin cu 2-3 nivele. În medie unui locuitor îi revin 22,8 m² de suprafaţă totală.

Fondul de locuinţe al oraşului şi satelor din componenţa UAT de nivel I Cimişlia este format din 5961 apartamente şi case individuale, din care: 4465 case individuale cu lot pe lângă casă, 1496 apartamente în clădiri - bloc cu 2-5 nivele.

Suprafaţa medie a unei locuinţe constituie 60,8 m². Peste 20% dintre locuinţe sunt amplasate în cele 42 de blocuri construite în perioada anilor 70-80 secolul trecut, cu confort limitat şi cu o eficienţă energetică redusă, generând emisii ridicate de CO², precum şi costuri ridicate de întreţinere. Până în prezent, mai puţin de 20% dintre apartamente au fost reabilitate termic.

3.5.2. Infrastructura Utilităţilor Publice

Gradul de echiparea cu utilităţi publice ale gospodăriilor casnice, este următorul:

- aprovizionare cu apă – 96% din gospodării vii sunt conectate la reţeaua de apeduct, necesarul de apă fiind asigurat de 15 sonde de aspiraţie. Totodată populaţia are acces la 87 fântâni publice, şi aproximativ 75 fântâni individuale;
- canalizare – 55%. Staţia de epurare are o capacitate totală de 1200m³ pe zi, fiind utilizată în proporţie de 20%;
- serviciul de salubritate – 96%;
- gaz natural – circa 77% din gospodării sunt conectate la reţele, însăşi reţeaua de tensiune mică de furnizarea a gazelor, permite conectarea tuturor doritorilor;
- serviciile de internet şi telefonie – 98% din gospodării sunt conectate la reţeaua de internet şi telefonie fixă.

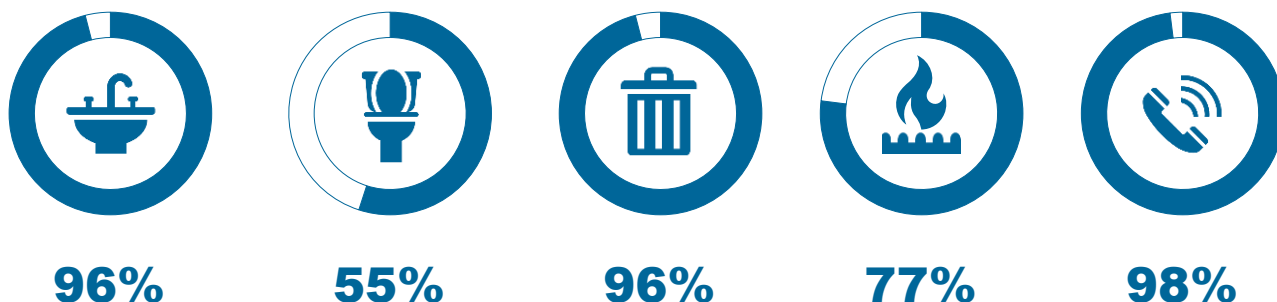

Figura 4. Gradul de echipare a fondului locativ cu utilităţi publice

Aprovizionarea cu apă şi canalizare | Apeductul din oraşul Cimişlia are o lungime de circa 28 km, iar reţeaua de canalizare măsoară 34,4 km. Acestea au o stare necorespunzătoare, însă calitatea apei potabile distribuite este bună. Aceste sisteme sunt operate de 3 agenţi economici.

Întreprinderile și agenții economici dispun de sonde arteziene proprii: amplasate pe teritoriul acestor întreprinderi: fabrica de conserve – 2 sonde; spitalul orășenesc – 2 sonde, SA "Cimișlia" -2 sonde; fabrica avicolă – 2 sonde; CMM – 1 sondă, "Teleradio" – 1 sondă, pe teritoriul fostei gospodării agricole – 6 sonde, azil pentru bătrâni – 1 sondă, SER – 1 sondă.

Sistemul de canalizare din oraș este sub presiune și cu scurgere liberă în r. Cogîlnic. În oraș sunt canalizate toate obiectivele de producere și o parte din sectorul locativ.

Toate scurgerile din partea canalizată a orașului și întreprinderile de producere care sunt racordate la sistemul orășenesc de canalizare sunt recepționate la stația orășenească de pompare a apelor uzate și transportate la stația de epurare orășenească, care este amplasată la distanța 8 km de oraș în partea de sud – est. Suprafața stației de epurare constituie 6 ha, inclusiv 0,71 ha ocupă platformele pentru nămol și 1,7 ha iazurile biologice. Instalațiile de epurare mecanică și biologică completă precum și de epurare finală după epurarea biologică, la stație sunt folosite 3 iazuri biologice de tip cascăd, cu suprafața 50 m x 50m fiecare. Dezinfectarea se efectuează prin colorarea apelor reziduale cu clor lichid, după reconstrucția stației de epurare realizată cu ajutorul donatorilor cehi apele reziduale se epurează microbiologic cu asigurarea aerării excesive.

Debitul de apă epurat este evacuat în r. Cogîlnic prin conducta de descărcare. Productivitatea calculată a stației de pompare este de 6,5 mii m³/zi, practic nu funcționează. Pentru uscarea surplusului de nămol au fost construite 5 platforme cu sol de fundație artificială cu suprafața 68x20m fiecare, cu dren și 3 platforme din sol pentru nisipuri cu suprafața 15x15m fiecare. Actualmente platformele pentru nămol sunt acoperite cu apele meteoritice și stuf, sistemul de drenare nu funcționează.

În general rețeaua de canalizare în oraș se caracterizează prin uzură sporită, ca urmare sunt situații de avarie atât pe rețea cât și pe rețeaua magistrală. Din volumul total al scurgerilor în sistemul centralizat de canalizare predomină în deosebi scurgerile menajere de la sectorul locativ canalizat. Scurgerile recepționate la stația de epurare sunt neregulate, concentrația scurgerilor este sporită, ceea ce influențează negativ calitatea epurării. Calitatea debitului epurat este nesatisfăcătoare, în deosebi în anotimpul de iarnă.

Circa 45% din populație locuiește în case fără acces la servicii de canalizare, și case locative individuale amplasate pe teritoriul zonei de protecție sanitară a r. Cogîlnic care folosesc latrine și haznale.

Salubritatea teritoriului și evacuarea gunoiului

Serviciul municipal de evacuare a gunoiului activează în tazăxă locală. Populația și agenții economici care beneficiază de serviciile auto salubritate (%):

- agenții economici – 90%;
- populația din clădirile multietajate – 100%;
- populația din sectorul privat – la moment circa 98%.

Pe teritoriul orașului sunt amenajate 66 platforme autorizate cu containere pentru colectarea deșeurilor, din care 7 platforme sunt îngrădite cu cărămidă, 4 – cu ardezie, numărul total al tomberoanelor – 140 buc.

În sectorul privat evacuarea gunoiului se efectuează 1 dată pe săptămână în baza taxei de salubritate pentru o persoană pe lună care se aplică de la 01.07.2013. De regulă salubritatea străzilor urbei se efectuează manual. Deșeurile forestiere apărute în rezultatul

lucrărilor de salubritate forestieră sunt evaluate și sunt repartizate persoanelor vulnerabile sau servesc ca plată pentru serviciul de tăiere/defrișare a arborilor uscați sau care prezintă pericol. Curățarea străzilor de stratul superior de gheață și dezăpezirea lor, împrăștierea materialului antiderapant se efectuează din contul mijloacelor bugetare.

Infrastructura drumurilor locale | Infrastructura de transport a orașului Cimișlia include 70,8 km de drumuri publice (de importanță națională – 12 km, de importanță locală – 101 km).

Structura urbanistică a orașului Cimișlia reprezintă prin sine un sistem, în care pot fi evidențiate mai multe sectoare de sistematizare, de amplasarea cărora depinde asigurarea cu transport a orașului.

Factorii de bază care influențează asupra rețelei de drumuri și străzi sunt condițiile naturale și landșaft topologic, elementele infrastructurii edilitare la care pot fi atribuite trasarea străzilor magistrale existente precum și prezența principalelor obiecte din complexul energetic și de producere, acești factori au influențat la formarea rețelei de drumuri și străzi, care s-a format după principiul radial.

Raionul Centru stabilește legături de transport cu celelalte sectoare prin intermediul străzilor: Ștefan cel Mare, Nicolae Iorga, Decebal, Suveranității, Vasile Alecsandri, Gheorghe Coșbuc, Mihai Eminescu, Alexandru cel Bun, Cetatea Alba, ca urmare centrul orașului este tranzitat de fluxul de transport interurban și exterior, ceea ce contribuie la supraîncărcarea rețelei de drumuri și străzi, în deosebi a centrului orașului.

Străzile magistrale din sectorul centru prevăzute pentru stabilirea legăturii cu sectoarele de la periferia orașului nu corespund normativelor în vigoare și necesită reconstrucție cu aducerea parametrilor tehnici conform normativelor. Ca urmare str. Ștefan cel Mare fiind stradă principală a orașului generează cel mai intens flux al transportului și de pietoni. Într-o măsură mai mică aceeași situație se înregistrează și pe alte străzi.

Organizarea circulației și securitatea circulației în oraș. Actualmente principalul element de dirijare a circulației rutiere în oraș este autodirijarea intersecțiilor.

Transportul urban de pasageri - În orașul Cimișlia traficul de pasageri este asigurat de maxi-taxi și pe măsura necesității de autobuse. Patru rute fac legătură între sectoarele rezidențiale și cele de producere având direcția de la nord spre sud și de la vest spre est. Toate rutele trec prin centrul orașului.

Gara auto | În or. Cimișlia funcționează gara auto, care asigură legăturile de transport internaționale, interurbane, republicane prin circa 170 rute zilnice.

3.6. Buna guvernare și management

3.6.1. Gestionarea administrativă

Administrația publică locală | Conform Legii privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006 autoritățile administrației publice locale ale orașului Cimișlia sunt reprezentate prin Consiliul Local și Primărie. Activitatea autorităților administrației publice locale este bazată pe legislația în vigoare și propriile Regulamente de organizare și funcționare.

Tabelul 16. Structura APL, 2020

Gen	Primăria, persoane	Consiliul Local, persoane
TOTAL	63	23
Bărbați	25	14
Femei	38	9

Sursa: Primăria localității

Consiliul local este autoritatea deliberativă a orașului constituit din 23 consilieri aleși în urma alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019. Consiliul local este constituit din 9 femei (ceea ce constituie 39%) și 14 bărbați (61 %), persoane cu venit mediu.

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare în cadrul Consiliului, în dependență de specificul local au fost create următoarele comisii consultative de specialitate:

1. COMISIA PENTRU PROBLEME ECONOMICO - FINANCIARE ȘI INVESTIȚII;
2. COMISIA PENTRU PROBLEME DE URBANISM, AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI PROTECȚIE A MEDIULUI;
3. COMISIA PENTRU PROBLEME DE GOSPODĂRIE ȘI SERVICII COMUNALE, AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI TRANSPORTULUI;
4. COMISIA PENTRU PROBLEME DE DREPT ȘI DISCIPLINĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, CULTURĂ, PROTECȚIE SOCIALĂ, SĂNĂTATE PUBLICĂ, TURISM ȘI CULTE.

Primăria este instituția administrației publice locale condusă de primar prin care se realizează principiile de autonomie locală, descentralizarea serviciilor publice, consultarea cetățenilor și este organul de conducere operativă a treburilor publice locale. Primarul este autoritatea reprezentativă a populației și executivă a Consiliului local.

Principiile de bază ale activității tuturor specialiștilor încadrați în cadrul serviciilor publice ale Primăriei sunt colegialitatea, disciplina, competent ași responsabilitatea. Aceste principii asigură buna funcționare a serviciilor primăriei și încrederea locuitorilor în buna gestionare a treburilor publice.

Primăria dispune de propriul sediu cu o suprafață totală de 250 m², care este suficientă pentru bună organizare și desfășurare a activităților APL. Pentru creșterea capacității administrative a UAT funcționarii consideră că trebuie constituite încă 2 posturi – specialist urbanist și jurist.

Participarea în cadrul proiectelor de dezvoltare comunitară în ultimii 3 ani | Conform datelor oferite de către primărie, este prezent un nivel ridicat de participare al locuitorilor or. Cimișlia în cadrul proiectelor de dezvoltare comunitară, la luarea deciziilor privind prioritățile proiectului, participarea la evaluarea proiectului, participarea activă la implementare. De

menționat ca participă în special reprezentanții gospodăriilor cu venit mediu, rata participării femeilor fiind de 49% comparativ cu rata participării bărbaților.

Tabelul 17. Participarea în cadrul proiectelor de dezvoltare în ultimii 3 ani

Proiectele de dezvoltare a comunității	Perioada	Finanțatorul	Cum au participat membrii comunității
Dotarea bibliotecii cu calculatoare	2017-18	NOVATECA	Discuții în cadrul consiliului local
Construcția secției de producere a brichetilor în cadrul ÎM Servicii publice Cimișlia	2018	PNUD	Discuții în cadrul consiliului local și a grupului de lucru, contribuție financiară
Revitalizarea urbană a parcului "Suarul Copilăriei"	2018	Solidarity Fund PL, Polish Aid	Consultări publice cu cetățenii, discuții în cadrul CL. Cetățenii au fost implicați în activități de voluntariat
Suport tehnic în elaborarea conceptului de dezvoltare a turismului	2018	Seniors experts service	Întrunirea cu antreprenorii din domeniu turistic
Suport tehnic în organizarea sistemului de management al deșeurilor	2018	U.S. Experts Small Grant	Ședință regională cu operatorii responsabili de managementul deșeurilor.
Construcția apartamentelor pentru persoanelor social vulnerabile	2018-2019	FISM	Discuții în cadrul consiliului local
Suport tehnic în elaborarea programului de revitalizare urbană	2018	Solidarity Fund PL, Polish Aid	Implicarea cetățenilor în elaborarea documentului de politici, consultarea publică și aprobarea CL
„Reparația capitală a Blocului Claselor de Învățământ Primar de la Liceul Teoretic "Mihai Eminescu"	2019	FISM	Discuții în cadrul consiliului local
Revitalizarea urbană a sectorului Școlii Profesionale din or. Cimișlia	2019	Solidarity Fund PL, Polish Aid	Consultări publice cu cetățenii, discuții în cadrul CL. Cetățenii au fost implicați în activități de voluntariat și implementarea inițiativelor civice.
Promovarea implicării migrantilor în dezvoltarea comunității	2019	MiDL, PNUD	Întruniri cu reprezentanții diasporei, elaborarea unui plan de acțiuni cu implicarea acestora.
Revitalizarea urbană a sectorului Școlii Profesionale, pentru o zonă mai atractivă și prietenoasă	2020	Solidarity Fund PL în MD	1. Printre activitățile proiectului se planifica reabilitarea stradei I Ștefan cel Mare, cu construcția unei porțiuni pietonale; organizarea workshopuri și ateliere de cultură urbană pentru amenajarea zonei; acțiuni de implicare civică; sesiuni de instruire în domeniul Antreprenoriatului pentru elevii școlii profesionale. În primele 9 luni ale anului 2020 a fost elaborată documentația tehnică pentru reabilitarea stradei, și identificat operatorul economic care va efectua lucrările. În cadrul bugetului inițiativelor civice, 2

			proiecte au fost finanțate din cadrul zenii de revitalizare.
Impulsionarea dezvoltării economice al orașului Cimișlia prin acțiuni complexe de creștere a competitivității investiționale	2020	MiDL, CR Cimișlia	Construcția rețelelor ingineresti (Canalizare, energie electrică și Gaze naturale). La moment sunt organizate lucrările de construcție a stației de pompare a apelor reziduale și conectare la sația de epurare.
Împreună pentru o Cimișlie curată	2020	DAR 1+3, Guvern, MiDL, AO Cimișlieni de pretutindeni	În cadrul proiectului va fi procurată o autospecială și organizate acțiuni de salubritate
Dezvoltarea Ghiseu Unic	2020	Comunitatea mea, IREX	Dotarea Centrului de Informare și Servicii pentru Cetățeni (CISC) Cimișlia – proiect implementat cu suportul IREX Moldova, în cadrul programului Comunitatea Mea, finanțat de USAID. Proiectul prevede dotarea cu 4 calculatoare ,4 imprimante și altă tehnică a ghișeului unic, și diversificarea serviciilor acestora. Angajații din CISC, și alți angajați ai primăriei au participat la instruirii și seminare.
„Implicarea cetățenilor în amenajarea Aleii Centrale”, Lider de proiect AO prospect	2020	ALDA - proiectul agreed, AO Prospect	În urma implementării proiectului primăria orașului Cimișlia va avea amenajată Aleea centrală a orașului de pe Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt cu 20 de scaune moderne, 20 de urne de gunoi, 4 panouri informative, o campanie de educare ecologică a cetățenilor și o experiență de implicare a cetățenilor în amenajarea și menținerea ordinii sanitare în spațiile publice.
Modernizarea managementului deșeurilor solide în orașul Cimișlia, satele Bogdanovca Veche, Bogdanovca Nouă și Dimitrovca, Lider de proiect AO LDA Moldova	2020	UE, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), AO LDA Moldova	Proiectul prevede procurarea a 100 de eurocontainere și organizarea sesiunilor de consultare publică privind îmbunătățirea sistemului de management a deșeurilor în orașul Cimișlia
Implicare pentru servicii publice de calitate și un mediu protejat , Lider de	2020	UE, Agenția de Cooperare Internațională a	Proiectele prevede promovarea Bugetului inițiativelor civice și implicarea cetățenilor în activități comunitare.. În cadrul proiectului

proiect AO Dezvoltare prin Implicare		Germaniei (GIZ), ALDA - proiectul Agreed	vor fi instalate 14 panouri informative, vor fi cofinanțate inițiativele civice locale cu 42 de mii lei din cadrul grantului ALDA, și vor fi organizate instruirii. Contribuția primăriei constă în finanțarea inițiativelor civice locale.
Lucrări de renovare a rețelelor de aprovizionare cu apă în or. Cimișlia, cartierul „Cogîlnic”	2020	Ambasada Polonie în Moldova	Proiectul prevede reabilitarea unui sector de 1,8 km de apeduct din strada M. Viteazu. Sectorul actualmente este unul învechit, anume aici provocînduse peste 15 % din numărul de avarii.

Sursa: Primăria localității

3.6.2. Bugetul Local

Veniturile bugetului local | În ultimii 3 ani, în bugetul local s-au încasat venituri totale în valoare de: 28,3 mln lei în 2017, 27,4 mln lei în 2018, 29,8 mln în 2019 și 34,7 mln în 2020. Dacă e să excludem transferurile cu destinație specială pentru investiții capitale, tendința este una constantă. Cea mai mare parte a veniturilor o constituie transferurile care înregistrează valori cuprinse între 60 și 70%, ceea ce determină o dependență foarte mare față de bugetul de stat. Veniturile proprii constituie în mediu 10% din totalul veniturilor locale, cea mai mare provenind din defalcările de la impozitul pe venit al persoanelor fizice.

Tabelul 18. Evoluția veniturilor totale a bugetului local, 2017-2020, mii lei

Denumirea indicatorului	2017	2018	2019	2020
<i>Veniturile – total:</i>	28287.4	27415.7	29813.9	34660.0
Venituri regulatorii				
<i>Veniturile proprii</i>	2199.4	2753.6	2469.5	2624.6
<i>Taxele locale</i>	7796.3	8022.9	8055.1	13011.8
<i>Transferuri</i>	18291.7	16639.2	19289.3	19023.6

Sursa: Primăria localității

Cheltuielile bugetului local | În ultimii 3 ani, cheltuielile totale bugetului local înregistrează aceeași evoluție ca și veniturile totale. Cele mai mari categorii de cheltuieli înregistrate în această perioadă sunt:

- Cheltuielile cu grădinițele, reprezintă 1 categorie majoră** pentru care s-au cheltuit în: 2017 - 41% din bugetul local; 2018 – 42% din bugetul total; și 2019 - 51%, 2020 – 51% din bugetul local;
- Cheltuielile cu aparatul administrativ(primăria)** pentru care în mediu s-au cheltuit 14-15% din bugetul local/an.
- Cheltuieli pentru dezvoltarea drumurilor locale** cu 6,4 milioane în 2017, 2,1 milioane în 2018 și 2 milioane în 2019, 1 milion 600 mii în 2020.

Tabelul următor prezintă detaliat evoluția cheltuielilor bugetului locale în anii 2017-2019, și celor aprobate pentru anul 2020.

Tabelul 19. Evoluția structurii cheltuielilor bugetului local, 2017-2020, mii lei

Denumirea indicatorilor	2017	2018	2019	2020
Cheltuieli total	28287.3	28654.3	30813.4	34660.0
Aparatul administrativ	3979.6	4887.9	4302.2	5764
Grădinițele	11409.1	12243.5	16224.5	17713.2
Cantina	256.8	334.2	367.7	529.2
Casa de cultură	1336.7	1886.7	1436.3	2137.5
Biblioteca	750.1	662.2	875.0	1095.5
sport	306.4	421.3	734.0	967.2
Iluminarea stradală	351.9	459.9	519.0	775.0
Amenajarea teritoriului	1824.5	1393.7	1720.5	2377.1
Transport rutier	6418	2148.5	2018.7	1640.4
Parcul Industrial			508.8	650
Scuarul Copilăriei		1553.4	1012.1	260.9
Fondul de rezervă	346.6	28.0	65	300
Gunoștea		1188.9	703.9	150.0
Aprovizionarea cu apă	1307.6	1446.1	325.7	300

Sursa: Primăria localității

3.6.3. Gestionarea bunurilor imobile

Proprietatea or. Cimișlia se constituie din totalitatea bunurilor imobile proprietate publică, amplasate pe teritoriul administrativ al acestora, care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, se aflau în administrarea/gestiunea sau în folosința autorităților administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale, a instituțiilor bugetare/publice cu autogestiune subordonate acestora, precum și din bunurile dobândite ulterior de acestea prin acte translativ de proprietate, cu excepția celor înstrăinate și a celor stabilite la art. 7 din Legea 29 privind delimitarea proprietății publice. Iar în urma unei evaluări au fost identificate următoarele bunuri imobile:

Tabelul 20. Bunuri imobile disponibile

nr	Bunuri imobile	caracteristic	suprafața	cost
1	Garaje din Cimișlia	Bunul imobil include două blocuri. Primul bloc conține 8 garaje și birouri pentru administrație. Cel de-al doilea bloc conține încă 6 garaje și un depozit.	Suprafața blocului 1 - 841,7 m2 . Suprafața blocului 2 - 1 267,4 m2. Suprafața terenului aferent este 1,3889 ha.	200000 euro
2	Clădire cu depozit și oficii	Clădirea este cu 1 etaj	Suprafața totală a clădirii este 756 m2 , inclusiv depozitul de 506 m2 și spațiul pentru oficii de 252 m2. Suprafața terenului aferent este 0,92 ha.	Preț negociabil
3.	Fabrica de pâine	Clădirea este cu 1 etaj. Are o hală de producere și depozit. Necesită reparație capitală.	Suprafața clădirii este 1 587 m2 . Suprafața	1 600 000 lei (aproximativ 80 000 euro). Este posibilă

nr	Bunuri imobile	caracteristic	suprafața	cost
			terenului aferent este 0,6378 ha	achitarea eșalonată: 50% la încheierea contractului de vânzare și 50% în decursul unui an.
4.	Spațiu de producere	Imobilul este amplasat în partea de nord a orașului, pe strada centrală. În apropiere se află o spălătorie auto, o stație de reparație auto și un magazin alimentar.	1300 m ²	3,5 euro/m ² pe lună. Există posibilitatea închirierii doar a unei părți din spațiul propus.
5.	Teren în cadrul pieței agroalimentare	Se intenționează amenajarea pe acest teritoriu a pieței agroalimentare. Din aceste motive, se încurajează închirierea sau concesionarea loturilor de teren în vederea construcției infrastructurii de comercializare a produselor agroalimentare	2.6 ha	Mărimea chiriei sau respectiv a redevenței va fi stabilită în cadrul licitației publice.
6.	Magazin universal	Hală de producere sau spațiu comercial	Suprafața spațiului propus spre închiriere - 520 m ² . Există posibilitatea de extindere pînă la 720 m ²	Mărimea chiriei sau respectiv a redevenței va fi stabilită în cadrul licitației publice.
7	Hala de producere din cadrul fabricii de conserve	Imobilul reprezintă hală de producere și este amplasat la periferia de est a orașului Cimișlia, în zonă industrială. În apropiere se află fabrica de bere și uscătoria de fructe	Suprafața clădirii este 864 m ² .	Mărimea chiriei sau respectiv a redevenței va fi stabilită în cadrul licitației publice.
8	Clădirea administrativă a fabricii de conserve	Clădirea are 2 etaje și se poate utiliza pentru oficii.	Suprafața clădirii este 800 m ² .	Mărimea chiriei sau respectiv a redevenței va fi stabilită în cadrul licitației publice.
9	Grădinița Andrieș	Str. Frunze, sector Malina	5048 m ²	2031,0 mii lei – Valoarea de bilanț
10	Grădinița Dimitrovca	s. Dimitrovca	6951 m ²	488,9 mii lei Valoarea de bilanț
11	Grădinița Bogdanovca	s. Bogdanovca Veche	5663 m ²	213,5 mii lei Valoarea de bilanț
12	Et. II Hotel	Bd. Ștefan cel Mare 19	200 m ²	295,5 mii lei Valoarea de bilanț
13	Gimnaziul Cogîlnic	Str. M.Viteazul 106	600 m ² – cladire, 24772 m ² - teren	396,6 mii lei Valoarea de bilanț
14	Cazangeria Rapo	Bd. Ștefan cel Mare 2	198 m	536,9 mii lei Licitatie publică
15	Cazangerie SP	Str. Ștefan cel Mare 2	2547 m ²	900,8 mii lei Licitatie publică
16	Clădiri SA Roma	Str. Burebista 1	1246 m ²	404,2 mii lei Valoarea de bilanț

Sursa: Primăria localității

3.6.4. Societatea civilă

Organizațiile Societății Civile (OSC) din Cimișlia sunt caracterizate prin grad mediu de activism. Menționăm experiența insuficientă în scrierea și managementul proiectului, colectare de fonduri și implementarea proiectelor de dezvoltare comunitară. În prezent sunt înregistrate 47 organizații necomerciale, dintre care 33 asociații obștești, dintre care active sunt doar circa 11 organizații (sursa – Primăria Cimișlia) Principalele domenii de activitate a OSC sunt: democrație locală, agricultură, promovarea drepturilor femeilor, protecția mediului ambiant, educație, sport, asistență socială, implicarea diasporei. În ultimii ani se observă o activizare a OSC-urilor, în parteneriat cu primăria aplicându-se la mai multe apeluri de finanțare.

Aceste organizații activează în special pe bază de voluntariat, sporadic accesează fonduri mici pentru soluționarea unor probleme locale. În perioada analizată nici o organizație nu are activitate.

3.7. Analiza SWOT

Analiza SWOT reprezintă instrumentul principal, aplicat în evaluarea calitativă a situației din diferite domenii ale vieții comunitare a localității Cimișlia care face o analiză internă pentru a vedea care sunt punctele tari și punctele slabe ale comunității, urmate de o analiză externă concentrată pe oportunitățile și riscurile cele mai importante. Analiza SWOT fost realizată în procesul de planificare strategică, de membrii grupului de lucru, inclusiv grupurile sectoriale și principalele părți interesate.

Tabelul 21. Analiza SWOT

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ponderea înalta a tinerilor în angajații APL ▪ Poziție geografică favorabilă ▪ Rețea de aprovizionare cu apă potabilă funcțională ▪ Sistem de colectare a deșeurilor prin mecanismul taxelor locale funcțional ▪ Existența Planului Urbanistic General al orașului ▪ Existența unei rezerve funciare considerabile în UAT ▪ Oficiul ADR Sud amplasat la Cimișlia ▪ Transport public spre toată țara ▪ Reîntoarcerea migranților în oraș ▪ Asistența socială dezvoltată, inclusiv cea de la domiciliu ▪ Asociații obștești active ▪ Rețea de transport public funcțională ▪ Numărul suficient al instituțiilor de învățământ ▪ Funcționarea buna a școlii de arte ▪ Biblioteca orășenească cu local specializat ▪ Activități extrașcolare organizate la nivel performant ▪ Cadre didactice calificate ▪ Parteneriat eficient între instituțiile educaționale din oraș ▪ Participarea cu succes la Festivalurile Republicane ▪ Prezența persoanelor cu inițiativă ▪ Sunt amenajate spațiile de colectare a deșeurilor ▪ Funcționarea Stației de epurare biologică ▪ Activitatea eficientă a Întreprinderii Municipale “Servicii publice Cimișlia” (52 platforme, selectare separată a deșeurilor) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Baza impozabilă mică ▪ Informarea redusă a populației ▪ Iluminarea stradală parțială ▪ Lipsa centrului de informare a cetățenilor ▪ Patrimoniu public neînregistrat ▪ Rețele edilitare învechite ▪ Drumuri proaste, lipsa indicatorilor rutieri ▪ Insuficiența spațiilor verzi amenajate ▪ Insuficiența resurselor umane ▪ Șomajul ▪ Lipsa spațiilor de agrement ▪ Salarii mici ▪ Baza tehnico-materială în instituțiile de învățământ învechită ▪ Insuficiența resurselor financiare ▪ Migrația populației ▪ Ineficiența politicilor în domeniul educațional și cultură ▪ Fondul de carte învechit ▪ Lipsa unui complex sportiv ▪ Insuficiența locurilor de agrement ▪ Insuficiența terenurilor de joacă ▪ Lipsa cinematografului, scenei de vară ▪ Lipsa spațiilor locative pentru tinerii specialiști ▪ Nu este organizată reciclarea deșeurilor menajere ▪ Insuficiența fâșiilor forestiere ▪ Calitatea proastă a apelor din bazinele acvatice ▪ Izolarea termică slabă a blocurilor locative ▪ Numărul mare a gunoiștilor neautorizate ▪ Nivelul redus de educație ecologică a populației orașului ▪ Starea deplorabilă a parcurilor, poluarea râulețelor de pe teritoriul localității ▪ Neamenajarea locurilor de odihnă în

- Aprovizionarea calitativă cu apă potabilă a cetățenilor
 - 8 cazangerii ale orașului funcționează pe biomasă protejând astfel aerul din atmosferă
 - Existența studiului de fezabilitate a gunoiștilor
 - Amplasarea geografică favorabilă a orașului
 - Existența agenților economici puternici
 - Experiența exportului de produse peste hotare
 - Cele mai bune sonde cu apa potabila
 - Piața alimentara locală dezvoltată
 - Relații internaționale bine dezvoltate
 - Experiența implementării proiectelor transfrontaliere
 - Infrastructura social-economică a orașului este în continuă dezvoltare
 - Funcționarea buna a TV și Radio locale
 - Existența asociației de băștinași ca persoană juridică
 - Primărie și asociația de băștinași deschisă în dialogul cu diaspora
 - Comunicarea permanentă prin intermediul paginii de Facebook a asociației de băștinași;
 - Existența băștinașilor campioni în diferite domenii
 - Experiență asociației în organizarea taberei de vară inclusiv pentru copii migranților
 - Nivel înalt de satisfacție a băștinașilor față de serviciile oferite de primărie și instituțiile subordonate
- zonele acvatice
- Pasivitatea locuitorilor în activitățile de salubritate a localității
 - Neattractivitatea orașului
 - Sector agrar slab dezvoltat
 - Insuficiența investitorilor străini
 - Sectorul zootehnic slab dezvoltat
 - Sectorul industrial slab dezvoltat
 - Utilizarea insuficientă a surselor alternative de energie
 - Insuficiența tehnicii pentru salubritatea localității
 - Lipsa sistemelor de irigare în agricultură
 - Povara fiscală prea dură
 - Parteneriate slab dezvoltate între business și instituțiile de învățământ
 - Insuficiența cadrelor calificate în agricultură și economie
 - Fiind o localitate urbană, o parte din băștinașii sunt mai indiferenți și reticenți față de problemele și necesitățile satului de baștină
 - Îmbătrânirea populației și sporul natural negativ
 - Situația economică rea și salariile mici contribuie la intensificarea fenomenului migrației

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Accesarea fondurilor europene ▪ Colaborarea cu tarile vecine/UE ▪ Intenția APC de a susține financiar construirea parcului industrial Cimișlia, pieței agroalimentare regionale ▪ Crearea de către APL II a incubatorului de afaceri ▪ Creșterea intravilanului ▪ Implementarea strategiei regionale a managementului deșeurilor managere solide în ADR Sud ▪ Atragerea investițiilor pentru Construcția Pieței Agroalimentare ▪ Drumul vinului ▪ Existența Hipodromului în teritoriu ▪ Personalități remarcabile în Republică (originari din Cimișlia) ▪ Amplasarea geografică favorabilă a orașului ▪ Zone neexplorate în sectoarele săpăturilor arheologice ▪ Cooperarea cu Fondul Internațional și Național de Mediu ▪ Programele de Cooperare Transfrontalieră ▪ Semnarea Acordului de asociere cu UE și oferirea facilităților de export ▪ Implementarea Legii de descentralizare a APL ▪ Programele de finanțare a businessului lansate de Guvernul RM ▪ Utilizarea resurselor de energie alternativă ▪ Crearea oportunităților pentru diasporă, pentru investiții în diferite domenii la nivelul orașului ▪ Implementarea de proiecte comune cu băștinașii plecați ▪ Crearea unui parteneriat durabil între APL, asociația de băștinași și diasporă ▪ Preluarea experienței și cunoștințelor diasporei care activează în diverse domenii, pentru dezvoltarea orașului ▪ Diversificarea serviciilor APL în conformitate cu necesitățile diasporei 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Politizarea excesiva a APL ▪ Clima secetoasa ▪ Migrația populației si sporul natural negativ ▪ Necolectarea taxelor locale ▪ Legislație imperfectă ▪ Situația geo-politică incertă ▪ Indiferența populației ▪ Falimentarea întreprinderilor mixte ▪ Tendința de îmbătrânire a populației ▪ Lipsa ofertelor de muncă pentru grupurile vulnerabile ▪ Scăderea nivelului educației tinerei generații ▪ Situația politică instabilă ▪ Stoparea diferitor Programe de Granturi ▪ Spor natural negativ ▪ Indiferența populației ▪ Insuficiența resurselor financiare ▪ Încălzirea Globală a vremii ▪ Instabilitate politică ▪ Situație economică critică la nivel național ▪ Tendințelor de migrare a populației tot mai mari ▪ Situațiile de criză generate de pandemii

4. Strategia de dezvoltare socio-economică

4.1. Viziunea comunității

În centrul viziunii și misiunii de dezvoltare este cetățeanul orașului Cimișlia. Ținându-se cont de premisele și necesitățile identificate în cadrul diagnozei socio-economice a orașului, având la bază tendințele de dezvoltare demografică, social-economică, a utilităților și serviciilor publice, s-a stabilit:

Viziunea de dezvoltare a orașului Cimișlia	ORAȘUL CIMIȘLIA ÎN 2025 ESTE UN POL DE CREȘTERE REGIONALĂ, CŪ INFRASTRUCTURĂ MODERNĂ ȘI DEZVOLTATĂ, ATRACTIVĂ PENTRU INVESTITORI ȘI TURIȘTI, ECONOMIE DURABILĂ, MEDIU AMBIANT CURAT, CŪ SERVICII PUBLICE DE CALITATE PENTRU CETĂȚENI ACTIVI ȘI IMPLICAȚI, ASIGURÂND INCLUZIUNEA SOCIALĂ.
Misiunea APL	<i>Promovarea transparenței decizionale și mobilizarea comunitară prin stimularea, asigurarea participării active a femeilor și bărbaților din toate categoriile sociale în elaborarea, realizarea și monitorizarea activităților pentru dezvoltarea comunității.</i>

4.2. Cadrul și direcțiile strategice

Direcția strategică 1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii publice

Obiectiv specific 1.1. Reabilitarea infrastructurii drumurilor locale și a iluminatului stradal

Obiectiv specific 1.2. Modernizarea rețelelor de apeduct și construcția sistemului de canalizare

Obiectiv specific 1.3. Reabilitarea și modernizarea instituțiilor publice

Direcția strategică 2. Dezvoltarea economică locală echilibrată

Obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea IMM-urilor

Obiectiv specific 2.2. Sporirea competitivității investiționale

Obiectiv specific 2.3. Specializarea forței de muncă

Obiectiv specific 2.4. Valorificarea potențialului turistic al orașului

Direcția strategică 3. Dezvoltarea socio-culturală a orașului

Obiectiv specific 3.1. Îmbunătățirea serviciilor educaționale și socio-culturale

Obiectiv specific 3.2. Promovarea tradițiilor și valorilor culturale

Obiectiv specific 3.3. Integrarea persoanelor socialmente vulnerabile în societate

Direcția strategică 4. Îmbunătățirea mediului ambiant

Obiectiv specific 4.1. Dezvoltarea unui sistem integrat de management al deșeurilor solide

Obiectiv specific 4.2. Protejarea și valorificarea a resurselor acvatice, a solului și aerului

Obiectiv specific 4.3. Amenajarea spațiilor verzi și zonelor de agrement

Obiectiv specific 4.4. Promovarea utilizării energiei regenerabile și reducerii emisiilor de CO₂

Obiectiv specific 4.5. Conștientizarea și educația ecologică populației

Direcția strategică 5. Asigurarea unei guvernări locale transparente și participative

Obiectiv specific 5.1. Sporirea transparenței APL

Obiectiv specific 5.2. Promovarea parteneriatului cu OSC și activismului civic

Obiectiv specific 5.3. Implicarea diasporei în procesul decizional și dezvoltarea locală

Obiectiv specific 5.4. Sporirea capacității instituționale în situații excepționale și pandemii

4.3. Planul de Acțiuni

Direcția strategică 1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii publice

Obiectiv specific 1.1. Reabilitarea infrastructurii drumurilor locale și a iluminatului stradal

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
1.1.1. Construcția și reabilitarea drumurilor locale	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • 4 km drumuri de asfalt • 1 km drumuri de Beton • 2,8 km drumuri de piatră 	13000,0		BL, FR, CR
1.1.2. Construcția unei porțiuni de drum în sat. Bogdanovca Veche	2021-2021	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • 0,82 km de drum construit 	3000,0	1000,0	Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural
1.1.3. Lucrări de întreținere a drumurilor locale	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • 12 km de drum reparat; • 200 de indicatoare rutiere instalate 	1100,0		BL ASD
1.1.4. Elaborarea documentației tehnice pentru construcția drumurilor locale	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • Documentație tehnică elaborată 	500,0		BL
1.1.5. Construcția stațiilor de așteptare	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • 6 stații de așteptare 	270,0		BL
1.1.6. Construcția pistelor pentru bicicliști	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • 2 km piste construite 	50,0		BL Donatori externi Agenți economici
1.1.7. Construcția a 2 podețe peste râul Cogîlnic (Sectoarele Cogîlnic și Recea)	2021-2023	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • 2 podețe construite 	200,0		BL

1.1.8. Construcția trotuarelor	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> 5000,0 m2 trotuare construite/reabilitate 	2500,0		BL ASD
1.1.9. Construcția și reabilitarea iluminatului stradal	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> 400 LED instalate 25,0 Km de iluminat stradal instalat 	2400,0		BL Donatori externi
1.1.10. Întreținerea rețelei de iluminat public	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> 40 Km de iluminat funcțional 	1500,0		BL

Obiectiv specific 1.2. Modernizarea rețelelor de apeduct și construcția sistemului de canalizare

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
1.2.1. Elaborarea documentației tehnice pentru construcția sistemelor de apă și canalizare	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> 3 proiecte tehnice elaborate pentru reg. Recea, Malina și s. Dimitrovca, 	500,0	500,0	BL
1.2.2. Renovarea rețelei de apă și canalizare pe strada M. Viteazul	2021	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> 1,8 km de rețea de apă și canalizare construită 	2700,0	1000,0	CM, BL, Ambasada Poloniei, USAID
1.2.3. Lucrări de întreținere a sistemului de canalizare și apă	2021-2025	ÎM Servicii Publice; Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> 1 turn de apă instalate; sistemul de pompe modernizate 	445,0	125,0	BL, ÎM servicii Publice Cimișlia
1.2.4. Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	2021-2024	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> 20,1 km de canalizare construită 	27000,0	3000,0	FNDR, BL
1.2.5. Construcția stației de pompare a apelor reziduale în sectorul Taivani	2021-2023	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> O stație de pompare funcțională 	3000,0	0,0	FEN

1.2.6. Proiectarea și reabilitarea rețelei de apeduct în s. Bogdanovca Nouă	2021-2025	Primăria Cimișlia	• 2,0 km de apeduct reabilitat	650,0	650	BL
1.2.7. Proiectarea și renovarea rețelei de apeduct pe str. Ștefan cel Mare din or. Cimișlia	2021-2023	Primăria Cimișlia	• 1,2 km de apeduct reabilitat	400,0	400,0	BL

Obiectiv specific 1.3. Reabilitarea și modernizarea instituțiilor publice

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
1.3.1. Lucrări de reparație curentă/capitală în instituțiilor publice	2021-2025	Primăria Cimișlia Administrația instituțiilor Asociația părinților	• 7 instituții preșcolare reparate; 3 Biblioteci, 1 casă de cultură	5000,0	5000,0	BL BS Donatori externi
1.3.2. Reparația capitală a grădiniței Andrieș	2021-2025	Primăria Cimișlia	• o instituția renovată, acces la educație preșcolară pentru 160 de copii	15000,0	1000,0	BL BS FISM

Directia strategică 2. Dezvoltarea economică locală echilibrată

Obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea IMM-urilor

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
2.1.1. Instituirea convenției pentru dezvoltare economică	2021-2025	Viceprimar economie Specialist atragere investiții	<ul style="list-style-type: none"> 1 convenție instituită 4 Ședința ale convenției anual 	5,0	5,0	BL
2.1.2. Organizarea unui spațiu de co-working	2021-2025	Incubator de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> Spații de lucru amenajate 	600,0		USAID,
2.1.3. Training uri pentru tinerilor antreprenori	2021-2025	incubator de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> Nr de training-uri 	20,0		ODIMM
2.1.4. Promovarea surselor de finanțare	2021-2025	Incubator de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de sesiuni de informare 	10,0		ODIMM
2.1.5. Instituirea fondului pentru susținerea a tinerilor antreprenori	2023-2025	IA,	<ul style="list-style-type: none"> 3 start-upuri susținute anual 	200,0		M4EG, OSC, ODIMM

Obiectiv specific 2.2. Sporirea competitivității investiționale

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
2.2.1. Conectarea parcului industrial la rețelele ingineresti	2021-2023	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> PI conectat la rețeaua de canalizare, energie electrică, Gaze și apeduct, lucrări de terasament 	5000,0	1500,0	MiDL, ODIMM, BL, CR
2.2.2. Construcția unei hale de producere pentru rezidenții IA Cimișlia	2021-2024	CR, IA	<ul style="list-style-type: none"> O hală de producere cu suprafața de 2000m2 funcțională; 	18000,0	400,0	FNDR, CR, BL
2.2.3. Elaborarea portofoliului Investițional	2021	Primăria, CR	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de participare la târguri, foruri investiționale 	100,0	30,0	BL, programul Comunitatea mea, M4EG

2.2.4. Organizarea de forumuri investiționale regionale	2021-2025	CR, Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • 1 forum organizat anual 	300	150	BL, CR, Agenția de investiții
2.2.5. Atragerea cel puțin 2 investitori în Parcul Industrial	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> • 2 investitori • 200 locuri de muncă 			
2.2.6. Finalizarea pieței agro-alimentare (Etapa 1. Hala pentru păsări și animale)	2021	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> • 1 piață construită 	900	900	BL

Obiectiv specific 2.3. Sporirea competitivității forței de muncă

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
2.3.1. Stabilirea relațiilor între antreprenori și școală profesională	2021-2025	Școala profesională	<ul style="list-style-type: none"> • Deschiderea a 3 grupe de studiu în sistem dual 	-		-
2.3.2. Organizarea de târguri de cariera	2021-2025	Primăria, AO FM	<ul style="list-style-type: none"> • 1 târg organizat anual 	5,0		AO FM
2.3.3. Training-uri orientări în cariera	2021-2025	Primăria AO FM Școala profesională Incubatorul	<ul style="list-style-type: none"> • 1 training anual 	15,0		AO FM

Obiectiv specific 2.4. Valorificarea potențialului turistic al orașului

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
2.4.1. Elaborarea identității și a brandului local	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> 1 strategie de marketing turistic 	30,0	30,0	BL, donatorii externi
2.4.2. Crearea clusterului turistic „Valul lui Traian”	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> un cluster creat; 15 membri 	10,0	10,0	BL, donatorii externi
2.4.3. Participarea la Târgurile de promovare a turismului	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> 	30,0	30,0	BL, donatori externi
2.4.4. Elaborarea ghidului turistic local	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> ghid turistic elaborat 	100,0	20,0	BL Donatori externi
2.4.5. Dezvoltarea capacităților de promovare a potențialului turistic	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> o vizită de studiu organizată; 2 sesiuni de instruire, participarea la 2 târguri de promovare 	20,0	20,0	BL
2.4.6. Crearea centrului de informare turistica	2024-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> Un centru de informare turistic funcțional 	80,0		USAID

Directia strategică 3. Dezvoltarea socio-culturală a orașului

Obiectiv specific 3.1. Îmbunătățirea serviciilor educaționale și socio-culturale

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
3.1.1. Dotarea instituțiilor publice educaționale cu material didactic	2021-2025	Primăria	• 8 instituții dotate	500,0	500,0	BL, BS
3.1.2. Amenajarea terenurilor de joacă în cadrul instituțiilor publice educaționale	2021-2025	Primaria	• 7 terenuri de joacă amenajate	500,0	500,0	BL
3.1.3. Diversificarea activităților pentru persoanele în etate	2021-2025	Biblioteca	• 50 de participanți; 3 cluburi pe interese funcționale	60,0	60,0	BL
3.1.4. Deschiderea centrului de economie cultural-creativă (FAB-LAB)	2022-2024	Primăria, Biblioteca	• 1 centru instituit; 30 de participanți	100,0		BL, USAID
3.1.5. Amenajarea terenurilor de joacă și recreere	2021-2025	Primăria	• 5 terenuri de joacă și recreere dezvoltate	400,0	400,0	BL
3.1.6. Construcția terenurilor sportive în sectoarele Recea, Cogîlnic și Taivani	2021-2025	Primăria	• 3 terenuri sportive construite	2400,0	1200,0	BL , FMF
3.1.7. Organizarea activităților sportive	2021-2025	Primăria	• 10 competiții sportive organizate anual	1500,0	1500,0	BL
3.1.8. Centru Sportiv Regional Cimișlia	2021-2024	Primăria, CR	• Un complex sportiv multifuncțional cu profil nautic în regiunea de dezvoltare sud	35000,0	4000,0	BL, CR, FNDR
3.1.9. Modernizarea stadionului orașenesc	2021-2025	Primăria	• Sistem de irigare modernizat; Stadionul adaptat pentru competiții de nivel național	4000,0	2000,0	BL

Obiectiv specific 3.2. Promovarea tradițiilor și valorilor culturale

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
3.2.1. Organizarea evenimentelor socioculturale	2021-2025	Casa de cultura	<ul style="list-style-type: none"> 4 festivaluri naționale organizate; 20 evenimente locale anual Nr participanți (femei și bărbați, inclusiv persoane în etate, persoane cu necesități speciale) 	3000,0	2000,0	BL, CR
3.2.2. Organizarea taberei de pictură	2021-2025	Casa de cultura	<ul style="list-style-type: none"> 5 tabere organizate; 30 de participanți(femei și bărbați, inclusiv persoane în etate, persoane cu necesități speciale) 	175,0	175,0	BL BR Donatori externi
3.2.3. Promovarea ansamblurilor folclorice	2021-2025	Casa de cultura	<ul style="list-style-type: none"> 3 colective artistice promovate 	500,0	500,0	BL BR Donatori externi

Obiectiv specific 3.3. Integrarea persoanelor socialmente vulnerabile în societate

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
3.3.1. Incluziunea persoanelor cu nevoi speciale în activități comunitare	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> Nr de beneficiari femei și bărbați Nr de măsuri de realizate 	600,0	300,0	BL, AO
3.3.2. Asigurarea funcționalității cantinei sociale	2021-2022	Primăria administrația cantinei	<ul style="list-style-type: none"> Cantina funcțională nr de beneficiari femei și bărbați, copii 	2500,0	2500,0	BL
3.3.3. Asigurarea accesului în instituțiile publice cu necesități speciale	2021-2025	Primăria Conducătorii instituțiilor	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de pante construite Nr de instituții asigurate în raport cu nr existent 	300,0		BL, AO

Directia strategică 4. Îmbunătățirea mediului ambiant**Obiectiv specific 4.1. Dezvoltarea unui sistem integrat de management al deșeurilor solide**

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
4.1.1. Construcția poligonului de depozitare a deșeurilor menajere solide	2021-2025	·Primăria	<ul style="list-style-type: none">·un poligon creat,· Groapa Bekari construită	1000,0	1000,0	BL BS FEN Donatori externi
4.1.2. Organizarea colectării selective a deșeurilor	2022-2025	·Primăria	<ul style="list-style-type: none">· o linie de sortare funcționale,· Instalarea tomberoanelor pentru colectarea selective	2000,0 500,0	400,0	BL BS FEN Donatori externi
4.1.3. Lichidarea gunoiștilor spontane	2021-2024	·Primăria	<ul style="list-style-type: none">· 3 ha curățate de gunoiști	50,0	50,0	BL BS FEN Donatori externi
4.1.4. Organizarea activităților de informare și conștientizare în domeniul managementului deșeurilor	2021-2025	ÎM Primăria	<ul style="list-style-type: none">·concept nou al managementului deșeurilor· metodele de selectare a deșeurilor	200,0		BL, OSC BS FEN Donatori externi
4.1.5. Modernizarea parcului tehnologic al ÎM Servicii Publice Cimișlia	2021-2025	·Primăria	<ul style="list-style-type: none">· numărul de unități de tehnici procurată	1000,0		BL DAR 1+3 , MIDL, diapora

Obiectiv specific 4.2. Protejarea și valorificarea a resurselor acvatice, a solului și aerului

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
4.2.1. Construcția iazului "Iepure"	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> • iazul Iepure excavat 	2500,0	500,0	BL BS FNDR Donatori externi
4.2.2. Amenajarea și salubritatea iazului Japari	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> • Iazul Japari amenajat 	500,0	250,0	BL BS IFAD, GEF Donatori externi
4.2.3. Prevenirea eroziunii solului în zonele cu risc sporit	2021-2022	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> • 15 ha de pășuni reabilite; • 25 ha de păduri plantate în zonele de risc (malurile riului Cogîlnic) 	200,0 1250,0	40,0 100,0	BL BS IFAD Donatori externi
4.2.4. Majorarea suprafeței pădurilor	2021-2022	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> • 17 ha de fâșii forestiere reabilite; • 60 ha de păduri înființate 	400,0		IFAD, Moldsilva, BL
4.2.5. Crearea unui parc în intravilanul localității	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> • Un proiect tehnic elaborat 	500,0	100,0	Donatori externi

Obiectiv specific 4.3. Promovarea utilizării energiei regenerabile și reducerii emisiilor de CO2

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
4.3.1. Eficientizarea energetică a instituțiilor publice	2021-2025	Primăria Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> • nr proiecte tehnice elaborate, 3 clădiri publice eficiente energetic 	9000,0	1000,0	BL Convenția primarilor privind clima și energia

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
4.3.2. Instalarea panourilor fotovoltaice pe acoperișurile călărilor publice	2021-2025	primăria	<ul style="list-style-type: none"> 100 MWh produse; 	600	100,0	BL, UE
4.3.3. Crearea unui parc fotovoltaic pe suprafața gunoiștii recultivate	2022-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> 1650 panouri fotovoltaice (250w) instalate 540 MW energie produsă anual 	7000,0		Investitori privați
4.3.4. Dezvoltarea secției de producere a brichetelor	2021-2022	ÎM Servicii Publice Cimișlia	<ul style="list-style-type: none"> XX tone brichete produse 	80,0		IM
4.3.5. Actualizarea planului de acțiuni privind reducerea emisiilor CO2 până în 2030	2021	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> Plan actualizat Nr de acțiuni completate și excluse 	-		-

Obiectiv specific 4.4. Conștientizarea și educația ecologică populației

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
4.4.1. Organizarea concursului "Cea mai amenajată strada"	2021-2025	Primăria ONG	-Concurs organizat	250,0	250,0	BL
4.4.2. Organizarea acțiunii ecologice "Un arbore pentru dăinuirea noastră"	2021-2025	Primăria Ocolul silvic	<ul style="list-style-type: none"> 10 Acțiuni realizate 5000 de arbori plantați 	100,0		BL, FEN
4.4.3. Promovarea implicării cetățenilor în acțiuni de îmbunătățire a mediului	2021-2025	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> 2 acțiuni realizate anual 	50,0	50,0	BL
4.4.4. Organizarea campaniilor de educație	2021-2025	Primăria Instituțiile de educație	<ul style="list-style-type: none"> 2 campaniilor organizate Nr elevilor fete și băieți 	25,0	25,0	BL Donatori externi

ecologică a elevilor din școli, licee						
---------------------------------------	--	--	--	--	--	--

Directia strategică 5. Asigurarea unei guvernări locale participative și transparente

Obiectiv specific 5.1 Sporirea transparenței APL

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Inclusiv BL	Potențiale surse de finanțare
5.1.1 Modernizarea site-ului primăriei	2022	Primăria	un site actualizat nr de informații	50,0	20,0	BL
5.1.2 Editarea buletinului informativ trimestrial	2021-2025	Primăria	4 buletine distribuite anual	40,0		BL
5.1.3 Echiparea sălii de ședință a primăriei pentru organizarea ședințelor online	2022	Primăria	100% ședințe ale CL difuzate live	120,0	15,0	BL, USAID
5.1.4 Organizarea raportului anual al primarului privind implementarea strategiei	2021-2025	Primăria	200 participanți	-		-
5.1.5 Dezvoltarea CISC și digitalizarea serviciilor publice prestate de primărie	2021-2025	Primăria	Nr de servicii digitalizate implementate	30,0		BL

Obiectiv specific 5.2 Promovarea parteneriatului cu OSC și activismului civic

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
5.2.1 Instituirea coaliției locale a OSC	2021	Primăria ONG	15 OSC membri a coaliției	-	-

5.2.2 Alocarea finanțelor pentru Bugetul inițiativelor Locale	2021-2025	Primaria	10 Inițiative locale implementate anual	1250,0		BL Donatori externi
5.2.3 Consolidarea parteneriatului OSC -Primarie	2021-2025	Primaria	parteneriate stabilite	-		-

Obiectiv specific 5.3. Implicarea diasporei în procesul decizional și dezvoltarea locală

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
5.3.1. Asigurarea condițiilor pentru bună activitate a Asociației de Băștinași	Anual	<ul style="list-style-type: none"> • Primar • Consiliul local 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de proiecte implementate 	0	-
5.3.2. Crearea bazei de date a băștinașilor	Permanent	<ul style="list-style-type: none"> • Președinte AdB 	<ul style="list-style-type: none"> • 800 de înregistrări până în 2025 	0	-
5.3.3. Întreținerea paginii AdB pe Facebook	Permanent	<ul style="list-style-type: none"> • Președinte AdB 	<ul style="list-style-type: none"> • Pagină AdB întreținută 	0	-
5.3.4. Consultarea diasporei în prioritizarea problemelor la nivel local	Anual	<ul style="list-style-type: none"> • Primar • AdB 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de sondaje organizate 	0	-
5.3.5. Organizarea „Zilei Diasporei”	Anual	<ul style="list-style-type: none"> • Primar • Consiliul local 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 eveniment organizat anual 	0	-
5.3.6. Organizarea taberei de zi de vară pentru copii din diasporă	Anual	<ul style="list-style-type: none"> • Membrii AdB 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 tabără de vară organizată anual 	20,0	Buget local, MiDL
5.3.7. Dezvoltarea parteneriatelor APL-băștinași-cetățeni în rezolvarea problemelor locale	Anual	<ul style="list-style-type: none"> • Primar • Membrii AdB • Consiliul local 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de inițiative implementate 	0	-

Obiectiv specific 5.4 Sporirea capacității instituționale în situații excepționale și pandemii, inclusiv COVID19

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
5.4.1. Crearea punctului de dirijare în primăria Cimișlia	2021-2025	APL	Punctul de dirijare creat	-	-
5.4.2. Elaborarea planului de măsuri/ protocol anticriză	2021-2025	APL	Nr acțiunilor informative Nr de beneficiari, femei și bărbați inclusiv copii, persoane cu necesități speciale, oameni în etate	10	Buget local
5.4.3. Organizarea companiilor pentru colectarea de fonduri pentru lichidarea consecuțiilor în situații de urgență sau pandemie	la necesitate	APL	Nr campaniilor organizate Nr de beneficiari, femei și bărbați inclusiv copii, persoane cu necesități speciale, oameni în etate	5	Buget local Agenți economici cetățeni
5.4.4. Crearea rezervelor de materiale de primă necesitate (dezinfectant, măști, mănuși, săpun)	2021-2021	APL	Produse igienice pregătite pentru a reacționa în situație de pandemie	10	Buget local
5.4.5. Informarea cetățenilor prin intermediul tuturor surselor despre măsurile de prevenire	2021-2025	APL	Nr de articole plasate	-	-

Obiectiv specific 5.5 Prevenirea riscurilor de corupție în cadrul Primăriei orașului Cimișlia

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
5.5.1. Menținerea actualizată a bazei de date generale a achizițiilor publice, planul de achiziții trimestrial și anual	2021-2025	APL	Baza de date publicată	-	-
5.5.2. Informarea publicului despre recepția finală a lucrărilor, bunurilor și serviciilor achiziționate de primărie și instituțiile subordonate	2021-2025	APL	Nr acțiunilor informative Nr de beneficiari, femei și bărbați inclusiv copii, persoane cu necesități speciale, oameni în etate	-	Buget local
5.5.3. Crearea unui sistem online de înscriere a cetățenilor la CISC și completarea online a cererilor	2021-2025	APL	Sistem creat Nr de beneficiari, femei și bărbați inclusiv copii, persoane cu necesități speciale, oameni în etate	30000	Buget local Donatori
5.5.4. Pașaportizarea serviciilor prestate de primărie	2021-2022	APL	Servicii pașaportizate	-	Buget local
5.5.5. Elaborarea și actualizarea regulamentelor privind administrația publică locală în conformitatea cu legislația în vigoare	2021-2025	APL	Nr de regulamente actualizate și aprobate	-	-
5.5.6. Actualizarea și publicarea listei obiectelor pasibile de privatizare	2021-2025	APL	Lista obiectelor pasibile privatizării	-	-
5.5.7. Calificarea specialiștilor funciari în domeniul cadastral	2021-2022	APL	2 specialiști calificați	8000	Buget local
5.5.8. Publicarea anunțurilor de angajare la diverse surse	2021-2025	APL	Nr. de anunțuri publicate	20000	Buget local

4.4. Verificare și revizuire

4.4.1. Etape de implementare

Succesul realizării Strategiei de Dezvoltare Comunitară a orașului Cimișlia depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării Strategiei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt :

1. Administrația publică locală (Consiliul Local , Primarul, Primăria)
2. Locuitorii orașului
3. Societatea civilă
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

Strategia de Dezvoltare Comunitară a or. Cimișlia poate fi divizată convențional în 3 etape:

1. **Adoptarea SDC.** În cadrul acestei etape Strategia de dezvoltare va fi supusă dezbaterilor în cadrul Audițiilor publice organizate de către primărie. După dezbateri și ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia va fi înaintată Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.

2. **Implementarea SDC** se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

3. **Monitorizarea SDC.** În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul Strategic de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

4.4.2. Monitorizarea strategiei

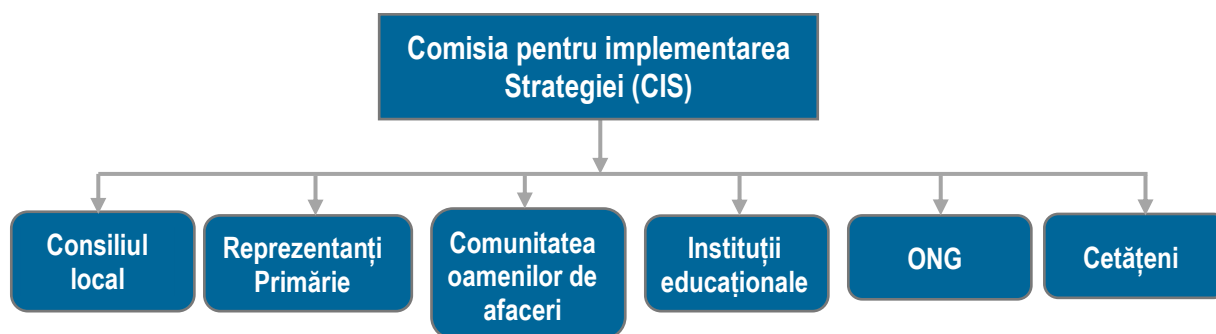
Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (i) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (ii) raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de **Comisia pentru Implementarea Strategiei** (în continuare CIS). CIS va fi creată prin Decizia Consiliului Local cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare:

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate sau consilieri locali).
- Reprezentanți Primărie (Primarul, 2 – 3 specialiști).
- Comunitatea oamenilor de afaceri.

- Instituții educaționale (directori instituții de învățământ).
- Organizații non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează în domeniul protecției mediului, social, apărarea drepturilor omului și de tineret, etc.).
- Cetățeni. (grupul va fi reprezentativ și va include tineri, persoane dezavantajate, număr proporțional de femei și bărbați, reprezentanți ai diverse grupuri sociale sau etnice).

**Structura cadrului instituțional de monitorizare și implementare a
Strategiei de SDC
a or. Cimișlia**

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale CIS vor fi:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbaterile proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale comunității
- Elaborarea și inițierea modificărilor în strategie
- Elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare, etc.

CIS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în 6 luni.

Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele Consiliului Local se vor axa pe:

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei

- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni a Strategiei.

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor către CIS privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIS va prezenta Consiliul Local raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Obiect Monitoring	Elaborator/ Destinatar	Raport	Descriere
Realizarea obiectivelor	CIS și Consiliul Local	Rapoarte semestriale/ anual	Raport bazat pe analize, sondaje a locuitorilor pentru evaluarea impactului implementării strategiei
Realizarea acțiunilor, proiectelor	Responsabili de implementare	Raport semestrial sau după finisarea activității	Rapoarte prezentate de responsabilii de implementare privind îndeplinirea acțiunilor, proiectelor

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de dezvoltare. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Riscuri și Impedimente de Implementare

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (i) interne și (ii) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente interne	
Managementul implementării strategiei	<ul style="list-style-type: none"> • Confruntări de interese privind implementarea strategiei • Prevalarea intereselor personale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea • Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților • Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor • Neimplicarea partenerilor internaționali
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
Social	<ul style="list-style-type: none"> • Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale • Pauperizarea continuă a populației • Emigrarea forței de muncă
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> • Populație neconștientizată privind efectele poluarea mediului

Domeniu	Descriere
Riscuri și impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> • Instabilitatea cursului politic • Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
Relații parteneri externi	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale • Neimplicarea partenerilor internaționali
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> • Potențial investițional redus • Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare • Infrastructură de afaceri nedezvoltată • Risc de țară.

Fișa de proiect1

1	Denumirea localității	Or. Cimișlia, r. Cimișlia
2	Denumirea proiectului	"Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor sectorului Cogîlnic prin renovarea sistemului de canalizare"
3	Problema care ar urma fi soluționată	<p>Prestarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare de calitate sunt una din principalele provocări cu care se confruntă orașul Cimișlia. La moment circa 96% de locuințe sunt conectate la rețeaua de aprovizionare cu apă, și doar 56% la rețeaua de canalizare. Totodată, rețele existente sunt învechite, provocând avarii frecvente și deversări ale apelor reziduale. Situația în sectorul Cogîlnic din orașul Cimișlia este una acută, Primăria Cimișlia a elaborat proiectul tehnic pentru reabilitarea sistemului de apă și sanitație. O parte din rețeaua de aprovizionare cu apă este din azbest, material cancerigen, iar din cauza uzurii rețelei, circa 30 % din avariile înregistrate la nivel de oraș sunt anume în acest sector. La rețeaua de canalizare este conectată zona industrială și gospodăriile din apropiere, circa 60% din populația sectorului nefiind conectată la rețeaua de canalizare. Sistemul de canalizare este uzat, apele reziduale de la fabricile și uzinele zonei industriale se revarsă în apropierea râului Cogîlnic, în apropiere de casele oamenilor.</p> <p>Construcția sistemelor de apă și sanitație este unul din obiectivele Strategiei Naționale de Mediu și Strategiei de Dezvoltare Regională în Republica Moldova.</p>
4	Obiectivul general al proiectului	Îmbunătățirea calității serviciului public de asigurare cu apă și canalizare în orașul Cimișlia
5	Obiectivele specifice ale proiectului	<ul style="list-style-type: none"> - Diminuarea impactului negativ asupra sănătății populației și mediului ambiant; - Număr de populație majorat cu acces la sistem de canalizare îmbunătățit; -Reducerea ratei morbidității populației.
6	Indicatorii calitativi și cantitativi	<p>Indicatori cheie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 17 km de apeduct; - 12 km rețele de canalizare; - 1 stație de pompare; - 1 rezervor de apă potabilă. - 3000 de locuitori cu acces îmbunătățit la serviciile de apă și sanitație
7	Partenerii posibili	Locuitorii, SA Agrofirma Cimișlia, Programul Comunitatea mea, Ambasada Poloniei
8	Bugetul estimativ	1200000 lei
9	Posibile surse de finanțare	Programul Comunitatea Mea realizat de IREX și finanțat de USAID
10	Perioada	2020-2021

Plan de acțiuni detaliat

Activități cheie	Termen	Responsabil	Cost estimativ	Sursa
Formarea echipei de proiect	15 zile	APL Cimislia	-	
Instituirea Comitetului de monitorizare și transparență va fi format din reprezentanți APL, mass-media, reprezentanți ai societății civile și organizarea ședințelor lunare de planificare și monitorizare.	30 zile	APL Cimislia	-	Buget local
Lansarea achizițiilor publice și selectarea operatorului pentru executarea lucrărilor;	30 zile	APL Cimislia	-	
Contractarea responsabilului tehnic și supravegherii de autor	20 zile	APL Cimislia Grupul de lucru	-	
Efectuarea lucrărilor de construcție a rețelelor noi;	6 luni	Antreprenorul selectat	1200000 lei	Bugetul local , USAID
Organizarea campaniei de conștientizare;	3 luni	APL Cimislia Grupul de lucru	10000 lei	Buget local
Organizarea evenimentului de încheiere a proiectului și acțiuni de vizibilitate	1 zile	APL Cimislia Grupul de lucru	30000 lei	Buget local

Fișa de proiect 2.

Titlul proiectului:	Construcția teren sportiv multifuncțional (de baschet și volei)
Obiectiv:	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației satului (femei și bărbați, inclusiv persoane în etate, cu necesități speciale)
Localizare:	s. Cimișlia, r. Cimișlia
Succintă descriere proiect:	În or. Cimișlia, sectorul Cogîlnic, femeile și bărbații, inclusiv ce cu necesități speciale, copii și persoanele în etate nu au posibilitate să practice sport la aer liber din cauza lipsei unui teren sportiv amenajat. Soluționarea acestei probleme ar asigura un aspect esențial, care sprijini dezvoltării generale a baschetului și voleiului, inclusiv: furnizarea de facilități de calitate pentru crearea unor echipe profesioniste de volei și baschet în or. Cimișlia. Totodată femeile și bărbații, inclusiv cu necesității speciale vor avea posibilitate să exerseze la aer liber pentru a fi mai sănătoși.
Activități cheie:	1. Elaborarea devizului de cheltuieli

	2. Elaborarea caietului de sarcini 3. Selectarea antreprenorului 4. Contractarea supraveghetorului tehnic 5. Implementarea proiectului lucrărilor 6. Monitorizarea proiectului 7. darea în exploatare a terenului sportiv
Rezultate așteptate:	1) Teren sportiv construit 2) Condiții pentru asigurarea modului sănătos de viață 3) Cetățeni, femei și bărbați activi
Statutul proiectului:	Avem proiect de construcție a mini terenului sportiv
Responsabil și potențiali parteneri de implementare:	1) APL
Durată estimativă:	12 luni
Costuri estimative:	500 000 lei
Potențiale surse de cofinanțare (publice și private):	1)APL 2)Federația Moldovenească de Fotbal 2)Bugetul raional

Plan de acțiuni detaliat

Activități cheie	Termen	Responsabil	Cost estimativ	Sursa
1. Elaborarea devizului de cheltuieli	10 zile	APL	5000 lei	-
2. Elaborarea caietului de sarcini	5 zile	APL	3.000 lei	-
3. Selectarea antreprenorului	30 zile	Grupul de lucru	-	-
4. Contractarea responsabil de supraveghere tehnică	30 zile	APL	2000 lei	Fond rutier
5. Implementarea lucrărilor	12 luni	APL Antreprenorul selectat	485000 lei	Bugetul Locuitorii sectorului
6. Monitorizarea proiectului	12 luni	APL	-	-
7. Darea în exploatare a terenului	5 zile	APL	-	-

Fișa de proiect 3

Titlul proiectului:	Extinderea iluminatului stradal în or. Cimișlia (et.I, et.II, et.III, et.IV)
Obiectiv:	Construcția rețelelor de iluminat stradal pe o porțiune de 40 km
Localizare:	Or. Cimișlia, raionulj Cimișlia
Succintă descriere proiect:	Orașul Cimișlia să confruntă cu problema iluminării stradale, iar realizarea unui iluminat corespunzător determină, în special, reducerea considerabilă a cheltuielilor directe și indirecte, reducerea numărului de accidente pe timp de noapte, reducerea riscului de accidente rutiere, reducerea numărului de agresiuni contra persoanelor, îmbunătățirea climatului social și cultural prin creșterea încrederii și siguranței activităților pe durata seriei. Proiectul prevede extinderea iluminatului stradal și poate fi executat în 4 etape
Activități cheie:	1. Ajustarea contractului curent electric cu operatorul serviciului;

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Elaborarea caietului de sarcini și organizarea tenderului; 3. Selectarea și contractarea operatorului economic pentru realizarea lucrărilor de construcție; 4. Executarea lucrărilor de construcție 5. Participarea cetățenilor în procesul de monitorizare a lucrărilor; 6. Proceduri de aprobare și darea în exploatarea rețelelor construite.
Rezultate așteptate:	<ul style="list-style-type: none"> • 40 km de rețele de iluminarea stradală construită; • Îmbunătățirea condițiilor de trai a cetățenilor or. Cimișlia; • Creșterea securității cetățenilor și reducerea infracțiunilor; • Reducerea accidentelor rutiere pe timp de noapte în localitatea; • Reducerea cazurilor de traumatism; • Atracția comunității pentru investiții.
Statutul proiectului:	Idee de proiect. Există deviz pentru o porțiune.
Responsabil și parteneri:	1) Primăria; 2) Consiliul local; 3) Surse externe
Durată estimativă:	24 luni
Costuri estimative:	2000 000 lei
Potențiale surse de cofinanțare:	1) APL (BL); 2) Fond Rutier (FR); 3) Locuitorii străzilor; 4) Surse externe; 5) Agenți economici (AE).

Plan de acțiuni detaliat

Activități cheie	Termen	Responsabil	Cost estimativ	Sursa
1. Ajustarea contractului curent electric cu operatorul serviciului;	14 zile	APL	-	-
2. Elaborarea caietului de sarcini și organizarea tenderului;	14 zile	APL	-	-
3. Selectarea și contractarea operatorului economic pentru realizarea lucrărilor de construcție;	30 zile	APL	-	-
4. Executarea lucrărilor de construcție	10 luni	APL	4,8 mln lei	FR, BL, AE
5. Participarea cetățenilor în procesul de monitorizare a lucrărilor;	10 luni	Grupul de lucru	-	-
6. Proceduri de aprobare și darea în exploatarea rețelelor construite;	30 zile	APL, Antreprenorul selectat	-	-

Fișa de proiect 4.

Titlul proiectului:	Construcția de la str. Suveranității până la str. Ion Păpușoi – asfalt (300 m)
Obiectiv:	Reparația și întreținerea drumurilor locale
Localizare:	s. Cimișlia, r. Cimișlia
Succintă descriere proiect:	<p>Din cauza drumului parțial deteriorat se creează condiții dificile de deplasare. Însă traficul pe acest sector este destul de sporit.</p> <p>Pe timp de iarnă și când plouă deplasarea pe acest sector este imposibilă. Pe această stradă locuiesc familii cu copii mici.</p>

	Soluționarea acestei probleme ar spori gradul de credibilitate a cetățenilor în autoritățile locale care sunt receptive la necesitățile cetățenilor.
Activități cheie:	8. Întrunirea cu locuitorii de pe str. Ion Păpușoi 9. Elaborarea devizului de cheltuieli 10. Elaborarea caietului de sarcini 11. Selectarea antreprenorului 12. Contractarea supraveghetorului tehnic 13. Implementarea proiectului lucrărilor 14. Monitorizarea proiectului 15. Darea în exploatare a drumului
Rezultate așteptate:	4) Nivel bun de deplasare 5) Acces transport special 6) 1,2 km conform standard
Statutul proiectului:	Avem proiect de execuție pe str. Ion Păpușoi
Responsabil și potențiali parteneri de implementare:	2) APL 3) SA "Drumuri Cimișlia" 4) Fondul Rutier 5) Locuitorii străzii
Durată estimativă:	12 luni
Costuri estimative:	1500 000 lei
Potențiale surse de cofinanțare (publice și private):	1) Fond Rutier 2) APL 2) Locuitorii străzii

Plan de acțiuni detaliat

Activități cheie	Termen	Responsabil	Cost estimativ	Sursa
8. Întrunirea cu locuitorii de pe str. Popușoi	10 zile	APL	-	-
9. Elaborarea devizului de cheltuieli	10 zile	APL	-	-
10. Elaborarea caietului de sarcini	5 zile	APL	-	-
11. Selectarea antreprenorului	30 zile	Grupul de lucru	-	-
12. Contractarea responsabil de supraveghere tehnică	30 zile	APL	10600 lei	Fond rutier
13. Implementarea lucrărilor	12 luni	APL Antreprenorul selectat	1589400	Bugetul Locuitorii străzii
14. Monitorizarea proiectului	12 luni	APL	-	-
15. Darea în exploatare a drumului	5 zile	APL	-	-

Anexa 2. Sesiunea de prioritizare a proiectelor eligibile finanțării din partea programului CM

În ziua nr. 3 din cadrul atelierului de planificare strategică, organizat online pe platforma ZOOM, în perioada 13-15 mai 2020, facilitatorul CM, dl Igor Mironiuc, a condus sesiunea de prioritizare a proiectelor eligibile finanțării în cadrul programului de proiecte de până la 60 000 USD finanțat de USAID prin intermediul Programului Comunitatea Mea, condiția fiind că localitatea parteneră asigură cel puțin 35% din costul total al proiectului.

Inițial, din planurile de acțiuni ale fiecărei direcții strategice elaborate în cadrul atelierului de planificare strategică, au fost selectate proiectele ce presupun eforturi financiare mai mari de 60 000 USD. Apoi grupul de planificare strategică, împreună cu facilitatorul CM, au analizat conformitatea corespunderii proiectele cu criteriile minime de eligibilitate înaintate de programului CM.

După prezentarea părții teoretice privind eligibilitatea proiectelor care pot fi înaintate spre finanțare în cadrul programului CM, grupul de lucru a stabilit dacă ideile de proiect examinate, sunt potrivite pentru cofinanțarea programului CM, folosind criteriile minime de evaluare a unui proiect prezentate participanților:

Dacă ideea de proiect este acceptabilă conform definiției formulate de programul CM;

Dacă ideea de proiecte reflectă o prioritate formulată de cetățeni;

Dacă proiectul poate fi implementat cu o finanțare de până la 60 000 USD din partea programului CM;

Dacă sunt siguri că comunitatea va putea asigura contribuția de cel puțin 35% din costul total al proiectului;

Dacă proiectul poate fi finalizat în termen de 12 luni.

Proiectele care au corespuns tuturor criteriilor, au fost înaintate pentru votare, după cum urmează:

Construcția drumului

Construcția iluminatului stradal

Construcția unei porțiuni a sistemului de canalizare în or. Cimișlia

Conectarea parcului industrial la rețelele inginerești

Construcția pieței animaliere

Amenajarea a 2 terenuri sportive

După prezentarea proiectelor, facilitatorul CM, a organizat o sesiune de votare online prin intermediul platformei www.office.forms.com. Fiecare participant a putut accesa linkul și acorda 3 voturi pentru proiectul dorit. Aceștia au avut posibilitatea să ofere toate 3 voturi pentru unul din cele 2 proiecte afișate, sau câte unul pentru fiecare proiect, pe care îl consideră cel mai important pentru comunitate.

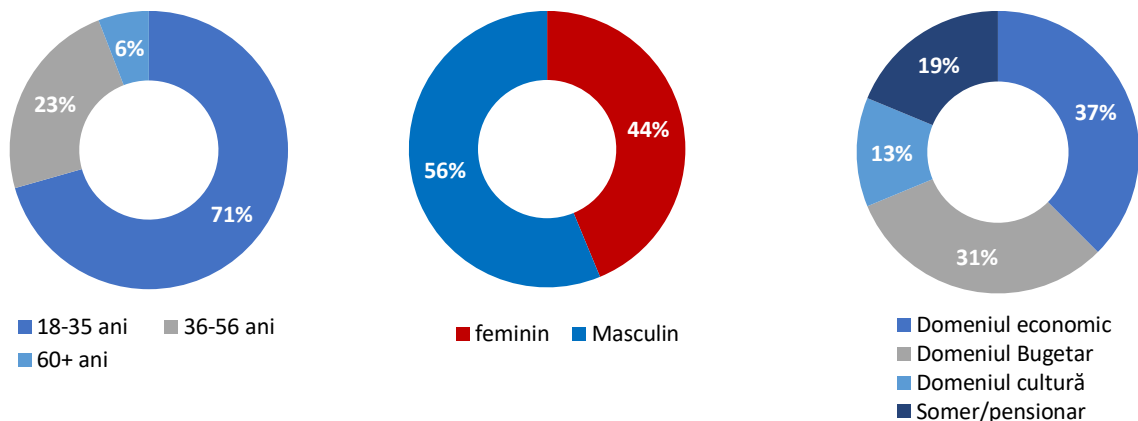
Ca rezultat al votării, proiectul **Construcția unei porțiuni de canalizare în or. Cimișlia** a luat cele mai multe voturi.

Apoi, facilitatorul CM, Igor Mironiuc, a prezentat condițiile și termenele limită de scriere și depunerea proiectul spre finanțare către programul CM.

Anexa 3. Rezultatele chestionării

a. Rezultatele chestionării cu privire la percepția locuitorilor orașului față de băștinașii plecați

În luna aprilie 2020, a fost organizată o chestionare a locuitorii orașului cu privire la percepția acestora față de băștinașii plecați. Eșantionul a reprezentat 16 persoane intervievate. Caracteristicile eșantionului de persoane intervievate este prezentat în figura următoare:

Caracteristicile respondenților în cadrul sondajului

La întrebarea „Care credeți că sunt cele mai importante probleme cu care se confruntă localitatea la moment?”, 11 voturi a primit situația economică în oraș, 9 voturi au primit veniturile mici, și 7 voturi a primit starea drumurilor locale. Câte 5 voturi au primit următoarele probleme: (i) migrația cetățenilor peste hotare; și (ii) prețurile ridicate la locuințe. 3 voturi a primit lipsa locurilor de muncă bine plătite și câte 1 vot au primit problemele ce țin de sistemul educațional, sistemul de îngrijire a sănătății și securitatea personală. Figura B prezintă răspunsurile detaliate la întrebarea de mai sus.

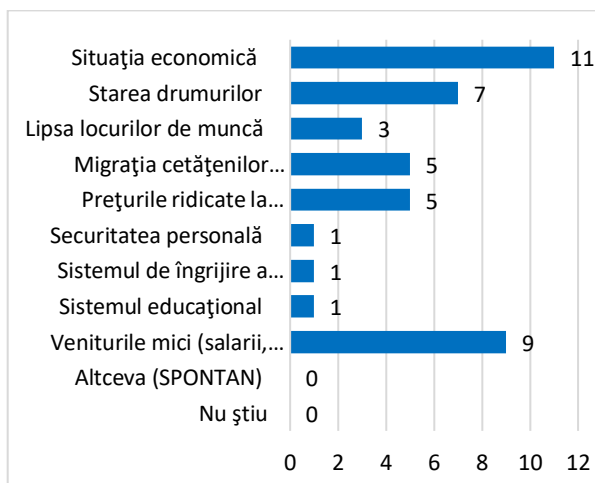

Figura B. Răspunsurile respondenților la întrebarea „Care credeți că sunt cele mai importante probleme cu care se confruntă localitatea la moment?”

Figura C. Răspunsurile respondenților la întrebarea „Care credeți că sunt cele mai importante probleme cu care se confruntă băștinașii plecați? Dar copiii și părinții acestora?”

La întrebarea „Care credeți că sunt cele mai importante probleme cu care se confruntă băștinașii plecați? Dar copiii și părinții acestora?”, respondenții au plasat pe primul loc problema situației economice (8 voturi). 6 voturi a primit problema ce ține de prețurile pentru

locuințe. Câte 4 voturi au primit următoarele probleme: (i) lipsa locurilor de muncă; și (ii) veniturile mici (salarii și pensii). Restul problemelor au acumulat câte 1 vot. Figura C prezintă răspunsurile detaliate.

La întrebarea „Cum credeți, cum sunt priviți migranții în localitate?” 75% (12 persoane) din cei intervievați au menționat că migranții sunt priviți în localitate „bine” și „foarte bine”, 13% (2 persoane) au menționat cu „nicicum”, iar cu „prost” și „foarte prost” câte o persoană. Figura D prezintă răspunsurile detaliate.

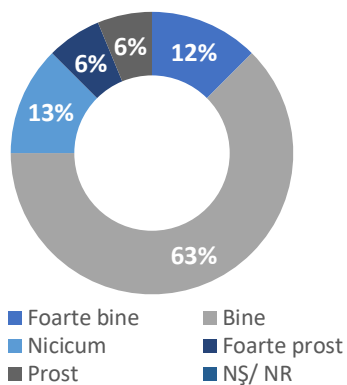

Figura D. Răspunsurile respondenților la întrebarea Cum credeți, cum sunt priviți migranții în localitate?

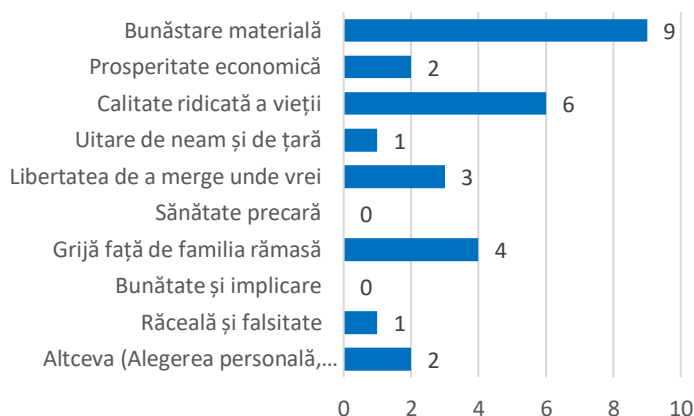

Figura E. Răspunsurile respondenților la întrebarea Cu ce cuvinte se asociază pentru Dvs. personal migrația și oamenii care au plecat? (maximum 3)

La întrebarea „Cu ce cuvinte se asociază pentru Dvs. personal migrația și oamenii care au plecat?”, majoritatea respondenților au menționat: (i) bunăstare materială; (ii) calitate ridicată a vieții; (iii) grijă față de familie; și (iv) Libertatea de a merge unde vrei. Figura E prezintă răspunsurile detaliate.

b. Rezultatele chestionării cu privire la percepția diasporei asupra calității prestării serviciilor de către primărie

În luna mai 2020, a fost organizată o chestionare cu băștinașii stabiliți peste hotarele localității, cu calitatea serviciilor prestate de către primărie. Eșantionul a reprezentat 13 respondenți. Caracteristicile eșantionului de persoane interviuate este prezentat în figura următoare:

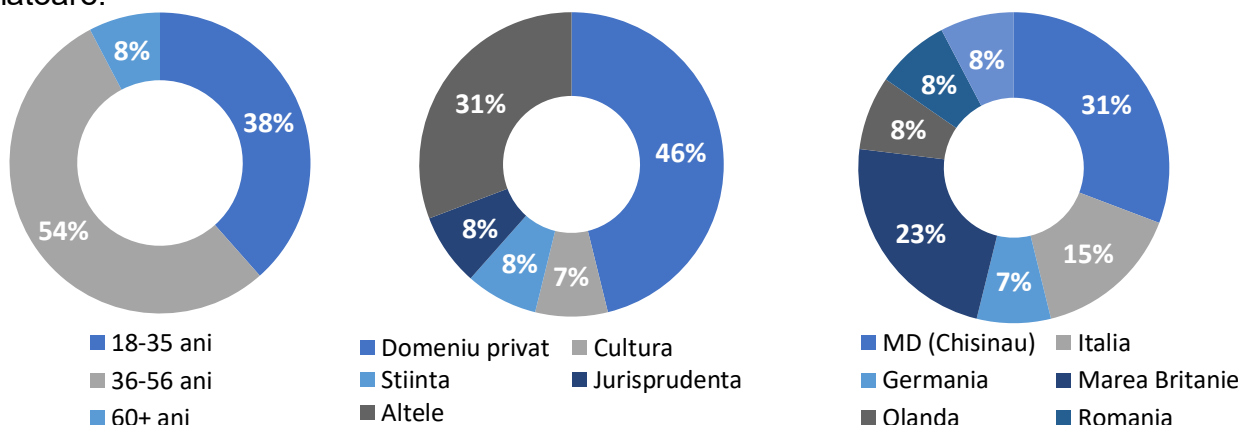

Figura F. Caracteristicile respondenților în cadrul sondajului

Pentru întrebarea „În ce măsură sunteți mulțumit de modul în care arată localitatea Cimișlia astăzi?”, 7 persoane sau 54% au răspuns cu „mulțumit(ă)” și „foarte mulțumit(ă)”, iar 6 persoane sau 46% - „nici mulțumit(ă) / nici nemulțumit(ă)”. Nici un respondent nu a menționat „nemulțumit(ă)” sau „mai degrabă nemulțumit(ă)”. Figura G prezintă răspunsurile detaliate la întrebarea de mai sus.

La întrebarea „Care este gradul Dvs. de satisfacție privind serviciile oferite de Primăria Cimișlia?”, majoritatea persoanelor (11) au răspuns cu „mulțumit(ă)” și „foarte mulțumit(ă)”, iar 2 persoane sau 16% nici au menționat „nici mulțumit(ă) / nici nemulțumit(ă)”. Nici un respondent nu a menționat „nemulțumit(ă)” sau „mai degrabă nemulțumit(ă)”. Figura H prezintă răspunsurile detaliate la întrebarea de mai sus.

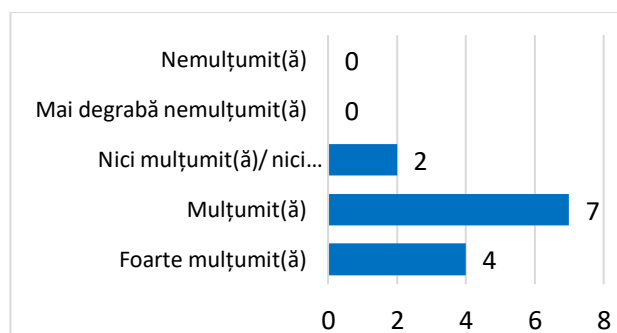
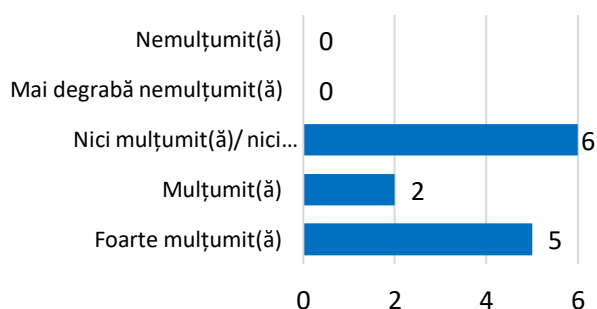

Figura G. Răspunsurile respondenților la întrebarea În ce măsură sunteți mulțumit de modul în care arată localitatea Cimișlia astăzi?

Figura H. Răspunsurile respondenților la întrebarea Care este gradul Dvs. de satisfacție privind serviciile oferite de Primăria Cimișlia?

Pentru întrebarea „Câtă încredere aveți că primăria aprobă decizii pentru comunitate, inclusiv pentru băștinașii plecați?”, 8 persoane sau 62% au răspuns cu „mulțumit(ă)” și „foarte mulțumit(ă)”, iar 5 persoane sau 38% - „nici mulțumit(ă) / nici nemulțumit(ă)”. Nici un respondent nu a menționat „nemulțumit(ă)” sau „mai degrabă nemulțumit(ă)”. Figura I prezintă răspunsurile detaliate la întrebarea de mai sus.

La întrebarea „În ce măsură sunteți mulțumit de interacțiunea cu instituțiile locale/primăria?”, majoritatea persoanelor (10) au răspuns cu „mulțumit(ă)” și „foarte mulțumit(ă)”, 2 persoane sau 16% nici au menționat „nici mulțumit(ă) / nici nemulțumit(ă)”, iar una a menționat - „mai degrabă nemulțumit(ă)”. Nici un respondent nu a menționat „nemulțumit(ă)” sau „mai degrabă nemulțumit(ă)”. Figura J prezintă răspunsurile detaliate.

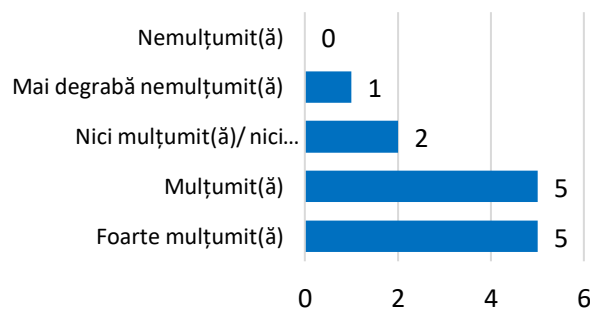
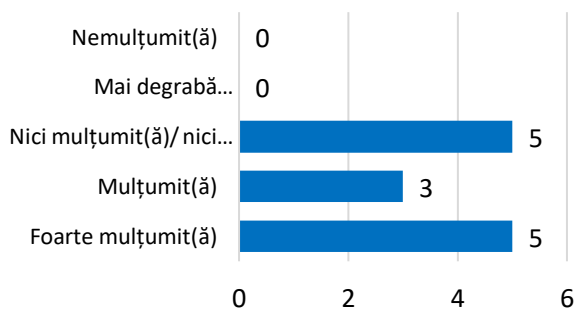

Figura I. Răspunsurile respondenților la întrebarea Câtă încredere aveți că primăria aprobă decizii pentru comunitate, inclusiv băștinașii plecați?

Figura J. Răspunsurile respondenților la întrebarea În ce măsură sunteți mulțumit de interacțiunea cu instituțiile locale/primăria?

La întrebarea *Care sunt serviciile la care ați apelat la primărie?*, răspunsurile au putu fi grupate în 5 categorii (vedeți figura K). Cea mai mare pondere a respondenților au menționat că au apelat la eliberarea certificatelor privind componența familiei (4 persoane), 3 au apelat la servicii comunale și 2 la servicii de cadastru și urbanism. 1 persoană a apelat la servicii de asistență socială, iar 3 au menționat că în general nu au apelat.

La întrebarea *„Care sunt așteptările dvs, legate de interacțiunea cu funcționarii din primărie?”*, 4 au menționat receptivitate, 3 pozitivism și câte 2 pentru rapiditate, seriozitate și înțelegere (vedeți figura L).

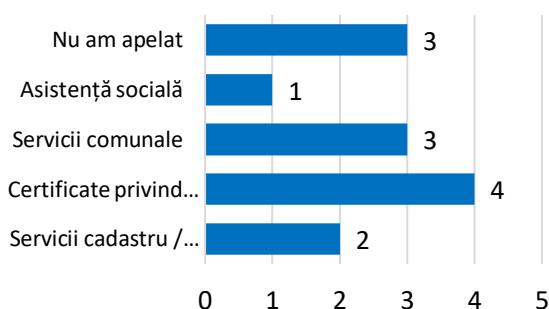

Figura K. Răspunsurile respondenților la întrebarea *Care sunt serviciile la care ați apelat la primărie?*

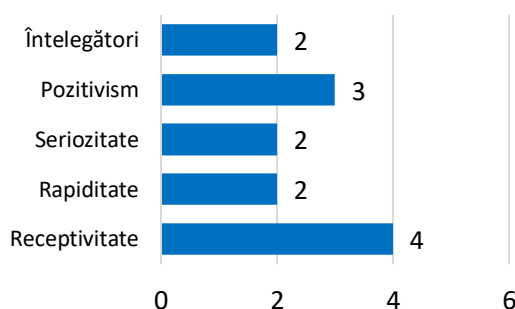

Figura L. Răspunsurile respondenților la întrebarea *Care sunt așteptările dvs, legate de interacțiunea cu funcționarii din primărie?*

La întrebarea *„Ce alte servicii ați avea nevoie să fie prestate de către primărie pentru dvs ca băștinaș?”*, 2 persoane au menționat că nu știu, 2 persoane au menționat că sunt suficiente serviciile existente. 1 persoană a sugerat ca toate serviciile din oraș să fie în incinta primăriei să nu fugă dintr-un capăt al orașului în celălalt, 2 persoane au menționat servicii de stare civilă mai performante, 1 băștinaș a sugerat întreținerea cimitirului contra plată și 1 băștinaș a sugerat servicii sociale pentru persoanele în etate. Restul opiniilor țin mai mult de dezvoltarea infrastructurii orașului (drumuri, trotuare, iluminat). Figura M prezintă informațiile detaliate.

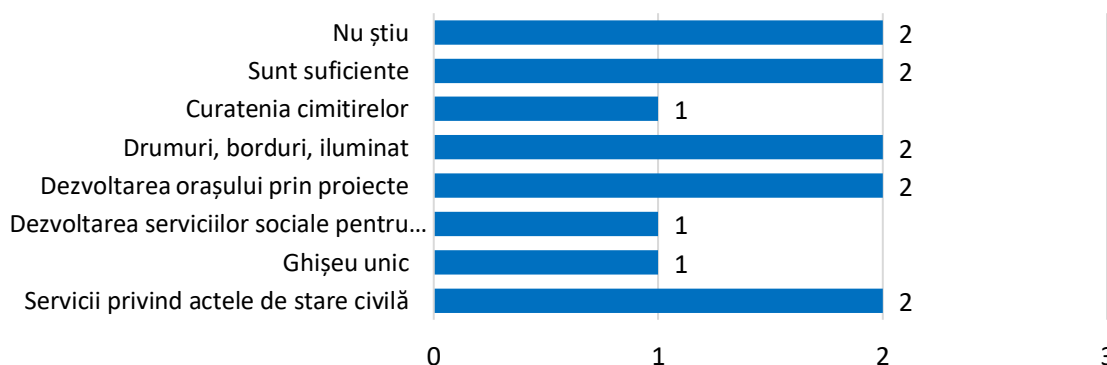

Figura M. Răspunsurile respondenților la întrebarea *Ce alte servicii ați avea nevoie să fie prestate de către primărie pentru dvs ca băștinaș?*

La întrebarea *„Utilizați pagina web sau Facebook a Primăriei?”*, majoritatea respondenților au răspuns că utilizează pagina primăriei.

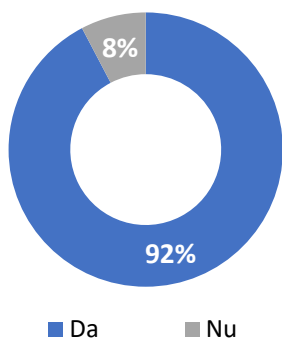

Figura N. Răspunsurile respondenților la întrebarea Utilizați pagina web sau Facebook a Primăriei?

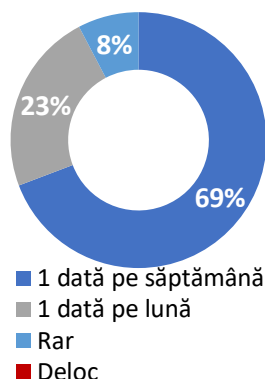

Figura O. Răspunsurile respondenților la întrebarea Cât de des vizitați pagina web sau de Facebook a primăriei?

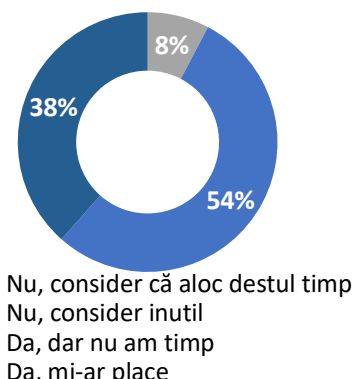

Figura P. Răspunsurile respondenților la întrebarea Ați dori să vă implicați în procesul decizional al primăriei?

Circa 69% (9 persoane) dintre respondenți au menționat că o accesează 1 dată pe săptămână, 23% au menționat că odată pe lună, și o persoană ca accesează pagina rar. Nici o persoană nu a menționat că nu utilizează deloc pagina primăriei.

La întrebarea „Ați dori să vă implicați în procesul decizional al primăriei?”, 7 persoane au menționat că da, dar nu au când, 5 că da, și că și-ar dori, iar o persoană a menționat că nu dorește implicată, pentru că consideră acest lucru inutil. Figura P prezintă răspunsurile detaliate.

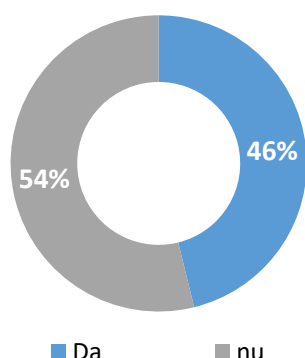

Figura Q. Răspunsurile respondenților la întrebarea Ați fost implicat în inițiative ale Asociației de Băștinași sau alte inițiative de dezvoltare a localității de baștină?

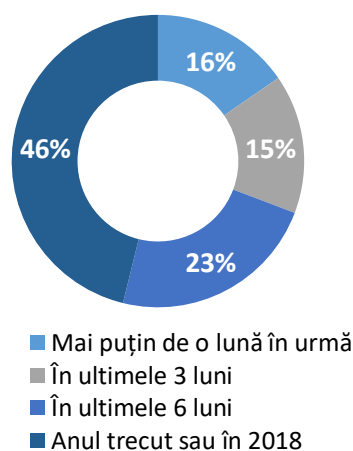

Figura R. Răspunsurile respondenților la întrebarea Când ați apelat ultima oară la serviciile oferite de primărie?

Conform figurii Q, la întrebarea „Ați fost implicat în inițiative ale Asociației de Băștinași sau alte inițiative de dezvoltare a localității de baștină?”, 6 persoane au menționat că au fost implicate, iar 7 că nu.

Pentru întrebarea „Când ați apelat ultima oară la serviciile oferite de primărie?”, 2 persoane au menționat că mai puțin de o lună în urmă, 2 persoane - că în ultimele 3 luni și 3 persoane - în ultimele 6 luni. Cea mai mare parte a respondenților au menționat că au apelat la serviciile primăriei în anul 2019 sau 2018.